

25340 LLEI 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric. («BOE» 285, de 28-11-1997.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegeu i entengueu aquesta Llei.

Sapigueu: Que les Corts Generals han aprovat la Llei següent i jo la sanciono.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El subministrament d'energia elèctrica és essencial per al funcionament de la nostra societat. El seu preu és un factor decisiu de la competitivitat de bona part de la nostra economia. El desenvolupament tecnològic de la indústria elèctrica i la seva estructura d'aprovisionament de primeres matèries determinen l'evolució d'altres sectors de la indústria. D'altra banda, el transport i la distribució d'electricitat constitueixen un monopoli natural: es tracta d'una activitat intensiva en capital, que requereix connexions directes amb els consumidors, els quals fan una demanda d'un producte no emmagatzemable -com és l'energia elèctrica- que varia en períodes relativament curts de temps. A més, la impossibilitat d'emmagatzemar electricitat requereix que l'oferta sigui igual a la demanda en cada instant de temps, fet que suposa necessàriament una coordinació de la producció d'energia elèctrica, així com la coordinació entre les decisions d'inversió en generació i en transport d'energia elèctrica. Totes aquestes característiques tècniques i econòmiques fan del sector elèctric un sector necessàriament regulat.

Aquesta Llei, per tant, té com a finalitat bàsica establir la regulació del sector elèctric, amb el triple i tradicional objectiu de garantir el subministrament elèctric, garantir la qualitat del subministrament i garantir que es realitzi amb el cost més petit possible, tot això sense oblidar la protecció del medi ambient, aspecte que adquireix especial rellevància ateses les característiques d'aquest sector econòmic. Tanmateix, a diferència de regulacions anteriors, aquesta Llei es basa en el convenciment que garantir el subministrament elèctric, la seva qualitat i el seu cost no requereix cap més intervenció estatal que la que suposa la mateixa regulació específica. No es considera necessari que l'Estat es reservi per a ell mateix l'exercici de cap de les activitats que integren el subministrament elèctric. Així, s'abandona la noció de servei públic, tradicional en el nostre ordenament malgrat la seva pèrdua progressiva de transcendència en la pràctica, que se substitueix per la garantia expressa del subministrament a tots els consumidors demandants del servei dins el territori nacional. L'explotació unificada del sistema elèctric nacional deixa de ser un servei públic de titularitat estatal exercit per l'Estat mitjançant una societat de majoria pública i les seves funcions les assumeixen dues societats mercantils i privades, responsables, respectivament, de la gestió econòmica i tècnica del sistema. La gestió econòmica del sistema, per la seva part, abandona les possibilitats d'una optimització teòrica i es basa en les decisions dels agents econòmics en el marc d'un mercat majorista organitzat d'energia elèctrica.

La planificació estatal, finalment, queda restringida a les instal·lacions de transport; es busca així la seva imbricació en la planificació urbanística i en l'ordenació del territori. S'abandona la idea d'una planificació determinant de les decisions d'inversió de les empreses elèctriques, que se substitueix per una planificació indicativa dels paràmetres sota els quals cal esperar que es desenvolupi el sector elèctric en un futur pròxim, cosa que pot facilitar decisions d'inversió dels diferents agents econòmics.

El propòsit liberalitzador d'aquesta Llei no es limita a delimitar de manera més estricta l'actuació de l'Estat en el sector elèctric. A través de la segmentació vertical oportuna de les diferents activitats necessàries per al subministrament elèctric, s'introdueixen canvis importants en la seva regulació. En la generació d'energia elèctrica, es reconeix el dret a la lliure instal·lació i se n'organitza el funcionament sota el principi de lliure competència. La retribució econòmica de l'activitat s'estableix en l'organització d'un mercat majorista. S'abandona el principi de retribució a través d'uns costos d'inversió fixats administrativament per mitjà d'un procés d'estandardització de les diferents tecnologies de generació elèctrica.

El transport i la distribució es liberalitzen a través de la generalització de l'accés de tercers a les xarxes. La propietat de les xarxes no en garanteix l'ús exclusiu. L'eficiència econòmica que es deriva de l'existència d'una única xarxa, arrel bàsica del denominat monopoli natural, és posada a disposició dels diferents subjectes del sistema elèctric i dels consumidors. La retribució del transport i la distribució es continuen fixant administrativament, i així s'evita el possible abús de les posicions de domini determinades per l'existència d'una única xarxa. Així mateix, per garantir la transparència d'aquesta retribució, s'estableix per a les empreses elèctriques la separació jurídica entre activitats regulades i no regulades quant a la seva retribució econòmica.

La comercialització d'energia elèctrica adquireix carta de naturalesa en aquesta Llei. No es tracta d'una possibilitat sotmesa a la consideració del Govern, sinó d'una realitat certa, materialitzada en els principis de llibertat de contractació i d'elecció de subministrador que es consagra en el text. S'estableix un període transitori perquè el procés de liberalització de la comercialització de l'energia elèctrica es desenvolupi progressivament, de manera que la llibertat d'elecció arribi a ser una realitat per a tots els consumidors en un termini de deu anys.

D'aquesta manera, es configura un sistema elèctric que funciona sota els principis d'objectivitat, transparència i lliure competència, en què la lliure iniciativa empresarial adquireix el protagonisme que li correspon. Tot això sense perjudici de la necessària regulació pròpia de les característiques d'aquest sector, entre les quals destaquen la necessitat de coordinació econòmica i tècnica del seu funcionament.

Aquesta Llei incorpora al nostre ordenament les previsions que conté la Directiva 96/92/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de desembre, sobre normes comunes per al mercat interior d'electricitat. Es tracta d'una directiva que permet la coexistència de diferents formes d'organització del sistema elèctric, en què introdueix les exigències que són indispensables per garantir la convergència gradual cap a un mercat europeu d'electricitat.

Aquest text legal també suposa la plasmació normativa dels principis del Protocol subscrit entre el Ministeri d'Indústria i Energia i les principals empreses elèctriques l'11 de desembre de 1996. El Protocol esmentat, mancat de l'eficàcia normativa de tota norma general, va suposar la concreció d'un disseny complex i global de transició d'un sistema intervingut i burocratitzat a un sistema més lliure de funcionament del sector. Va suposar, així mateix, l'acord amb els principals agents econòmics de la indústria sobre una modificació profunda del sistema retributiu fins ara vigent i sobre l'esglaonament progressiu de les diferents etapes conduents a la liberalització del mercat. El Protocol es va configurar, en definitiva, perquè, considerat en tota la seva extensió, fos l'element inspirador d'un profund procés de canvi.

El sector elèctric té unes característiques de complexitat tècnica que fan necessari garantir que el seu funcionament en un marc liberalitzat es produeixi sense abusos de posicions de domini i amb respecte estricte a les pràctiques pròpies de la lliure competència. Per això, en aquesta

Llei es dota la Comissió Nacional del Sistema Elèctric d'àmplies facultats en matèria de sol·licitud d'informació i de resolució de conflictes, i s'arbitra la seva col·laboració amb les instàncies administratives encarregades de la defensa de la competència. Simultàniament, s'escalonen amb més precisió els àmbits d'actuació de l'Administració General de l'Estat i de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric, es milloren els mecanismes de coordinació entre les dues i es dota de més continuïtat les tasques de la Comissió, ja que s'estableix un esquema de renovació parcial dels seus membres.

Finalment, aquesta Llei fa compatible una política energètica basada en la liberalització progressiva del mercat amb la consecució d'altres objectius que també li són propis, com la millora de l'eficiència energètica, la reducció del consum i la protecció del medi ambient. El règim especial de generació elèctrica, els programes de gestió de la demanda i, sobretot, el foment de les energies renovables milloren el seu encaix en el nostre ordenament.

TÍTOL I

Disposicions generals. Competències administratives i planificació elèctrica

Article 1. *Objecte.*

1. Aquesta Llei regula les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica, consistents en la seva generació, transport, distribució, comercialització i intercanvis intracomunitaris i internacionals, així com la gestió econòmica i tècnica del sistema elèctric.

2. La regulació d'aquestes activitats té per finalitat:

- a) L'adequació del subministrament d'energia elèctrica a les necessitats dels consumidors, i
- b) La racionalització, eficiència i optimització d'aquestes.

3. Les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica s'han d'exercir de manera coordinada sota els principis d'objectivitat, transparència i lliure competència.

Article 2. *Règim de les activitats.*

1. Es reconeix la lliure iniciativa empresarial per a l'exercici de les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica que regula aquesta Llei.

2. Aquestes activitats s'han d'exercir garantint el subministrament d'energia elèctrica a tots els consumidors demandants del servei dins el territori nacional i tenen la consideració de servei essencial.

Article 3. *Competències administratives.*

1. Correspon a l'Administració General de l'Estat, en els termes que estableix aquesta Llei:

- a) Exercir les facultats de planificació elèctrica en els termes que estableix l'article següent.
- b) Establir la retribució de la garantia de potència i de les activitats que tenen la consideració de regulades d'acord amb el que preveu l'article 11.2 d'aquesta Llei i fixar el règim econòmic de la retribució de la producció d'energia elèctrica en règim especial.
- c) Regular l'estructura de preus i determinar, si s'escau, mitjançant tarifa, el preu del subministrament d'energia elèctrica i, mitjançant peatge, el corresponent a l'ús de xarxes de transport i distribució, així com establir els criteris per a l'atorgament de garanties pels subjectes que correspongui.

d) Exercir les funcions d'ordenació que preveu el títol II.

e) Regular l'organització i el funcionament del mercat de producció d'electricitat, així com crear altres mercats organitzats d'electricitat que puguin derivar d'aquell.

f) Regular els termes en què s'ha de desenvolupar la gestió econòmica i tècnica del sistema.

g) Establir la regulació bàsica de la generació, del transport, de la distribució i de la comercialització d'energia elèctrica.

h) Sancionar, en l'àmbit de la seva competència, la comissió de les infraccions que estableix aquesta Llei.

i) Establir els requisits mínims de qualitat i seguretat que han de regir el subministrament d'energia elèctrica.

2. Correspon, així mateix, a l'Administració General de l'Estat, respecte de les instal·lacions de la seva competència:

a) Autoritzar les instal·lacions elèctriques quan el seu aprofitament afecti més d'una comunitat autònoma o el transport i distribució surti de l'àmbit territorial d'una d'aquestes.

b) Impartir, en l'àmbit de la seva competència, instruccions relatives a l'ampliació, millora i adaptació de les xarxes i instal·lacions elèctriques de transport i distribució, en garantia d'una qualitat i seguretat adequades en el subministrament d'energia, amb un impacte ambiental mínim.

c) Inspeccionar, en l'àmbit de la seva competència, a través, si s'escau, de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric, i amb la col·laboració dels serveis tècnics de la comunitat autònoma on s'ubiquin les instal·lacions, les condicions tècniques i, si s'escau, econòmiques i el compliment de les condicions establertes en les autoritzacions atorgades.

d) Sancionar, d'acord amb el que disposen aquesta Llei i les disposicions que la despleguin, les infraccions comeses.

3. Correspon a les comunitats autònomes en l'àmbit dels seus respectius estatuts:

a) El desplegament legislatiu i reglamentari i l'execució de la normativa bàsica de l'Estat en matèria elèctrica.

b) Regular el règim de drets d'empreses i de les actuacions necessàries per atendre els requeriments de subministrament als usuaris, sense perjudici del que preveu per al règim econòmic l'apartat 8 de l'article 16.

c) Autoritzar les instal·lacions elèctriques quan el seu aprofitament no afecti altres comunitats o quan el transport o la distribució no surti del seu àmbit territorial, així com exercir les competències d'inspecció i sanció que afectin les instal·lacions esmentades.

En tot cas, s'entenen incloses les autoritzacions de les instal·lacions a què fa referència l'article 28.3.

d) Impartir instruccions relatives a l'ampliació, millora i adaptació de les xarxes i instal·lacions elèctriques de transport o distribució de la seva competència, per a la prestació adequada del servei.

e) Inspeccionar, en l'àmbit de les instal·lacions de la seva competència, les condicions tècniques i, si s'escau, econòmiques de les empreses titulars de les instal·lacions i el compliment de les condicions establertes en les autoritzacions atorgades.

f) Sancionar, d'acord amb la Llei, la comissió de les infraccions en l'àmbit de la seva competència.

4. L'Administració General de l'Estat pot subscriure convenis de cooperació amb les comunitats autònomes per aconseguir una gestió més eficaç de les actuacions administratives relacionades amb les instal·lacions elèctriques.

Article 4. *Planificació elèctrica.*

1. La planificació elèctrica, que té caràcter indicatiu llevat del que es refereix a instal·lacions de transport, l'ha de dur a terme l'Estat, amb la participació de les comunitats autònomes.

2. La planificació elèctrica s'ha de sotmetre al Congrés dels Diputats.

3. Aquesta planificació s'ha de referir als aspectes següents:

a) Previsió de la demanda d'energia elèctrica al llarg del període previst.

b) Estimació de la potència mínima que s'ha d'instal·lar per cobrir la demanda prevista sota criteris de seguretat del subministrament, diversificació energètica, millora de l'eficiència i protecció del medi ambient.

c) Previsions relatives a les instal·lacions de transport i distribució d'acord amb la previsió de la demanda d'energia elèctrica.

d) L'establiment de les línies d'actuació en matèria de qualitat del servei, tendents a la consecució dels objectius de qualitat, tant en consum final, com en les àrees que, per les seves característiques demogràfiques i tipològiques del consum, es puguin considerar idònies per a la determinació d'objectius diferenciats.

e) Les actuacions sobre la demanda que fomentin la millora del servei prestat als usuaris, així com l'eficiència i estalvi energètics.

f) L'evolució de les condicions del mercat per a la consecució de la garantia de subministrament.

g) Els criteris de protecció mediambiental que han de condicionar les activitats de subministrament d'energia elèctrica.

4. En la regulació de la prestació del subministrament d'energia elèctrica s'han de tenir en compte els plans i les recomanacions aprovats en el si dels organismes internacionals, en virtut dels convenis i tractats en què el Regne d'Espanya sigui part.

Article 5. *Coordinació amb plans urbanístics.*

1. La planificació de les instal·lacions de transport i distribució d'energia elèctrica, quan aquestes s'ubiquin o discorrin en sòl no urbanitzable, s'ha de tenir en compte en el corresponent instrument d'ordenació del territori. Així mateix, i en la mesura que les instal·lacions s'ubiquin en qualssevol de les categories de sòl qualificat com a urbà o urbanitzable, aquesta planificació s'ha de preveure en el corresponent instrument d'ordenació urbanística, precisant les possibles instal·lacions, qualificant adequadament els terrenys i establint, en els dos casos, les reserves de sòl necessàries per a la ubicació de les noves instal·lacions i la protecció de les existents.

2. En els casos en què no s'hagi tingut en compte la planificació elèctrica en instruments d'ordenació que descriu l'apartat anterior, o quan les raons justificades d'urgència o interès excepcional per al subministrament d'energia elèctrica aconsellin l'establiment d'instal·lacions de transport o distribució i sempre que, en virtut del que estableixen altres lleis, sigui preceptiu un instrument d'ordenació del territori o urbanístic segons la classe de sòl afectat, cal atènyer-se al que disposa l'article 244 del text refós de la Llei sobre el règim del sòl i ordenació urbana, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1992, de 26 de juny, o text autònom que correspongui.

Article 6. *Comissió Nacional del Sistema Elèctric.*

1. La Comissió Nacional del Sistema Elèctric, com a ens regulador del sistema elèctric, té per objecte vetllar per la competència efectiva en aquest i per la seva objec-

tivitat i transparència, en benefici de tots els subjectes que operen en el sistema i dels consumidors.

La Comissió es configura com un organisme públic amb personalitat jurídica i patrimoni propi, així com plena capacitat d'obrar. La Comissió ha de subjectar la seva activitat al que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, quan exerceixi potestats administratives, a la legislació de contractes de les administracions públiques la seva contractació de béns i serveis, i la resta de la seva activitat s'ha de sotmetre al dret privat.

El personal que presti serveis a la Comissió Nacional del Sistema Elèctric hi està vinculat per una relació subjecta a les normes de dret laboral. La seva selecció, a excepció del de caràcter directiu, es fa mitjançant una convocatòria pública i d'acord amb sistemes basats en els principis de mèrit i capacitat. Aquest personal està subjecte al règim d'incompatibilitats establert amb caràcter general per al personal al servei de les administracions públiques.

La Comissió Nacional del Sistema Elèctric ha d'elaborar anualment un avantprojecte de pressupost amb l'estructura que assenyali el Ministeri d'Economia i Hisenda i l'ha de remetre a aquest per a la seva elevació a l'acord del Govern i remissió posterior a les Corts Generals integrat en els pressupostos generals de l'Estat. El pressupost té caràcter estimatiu i les seves variacions, quan no afectin les subvencions, les ha d'autoritzar el Ministeri d'Economia i Hisenda, si el seu import no excedeix el 5 per 100 del que estigui previst, i el Govern en els altres casos.

El control econòmic i financer de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric l'ha de portar a terme la Intervenció General de l'Administració de l'Estat, sense perjudici de les funcions que corresponguin al Tribunal de Comptes.

La Comissió Nacional del Sistema Elèctric està adscrita al Ministeri d'Indústria i Energia, el qual exerceix el control d'eficàcia sobre la seva activitat, i es regeix pel que disposen aquesta Llei i les seves normes de desplegament, les disposicions de la Llei general pressupostària que hi siguin aplicables i la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'organització i funcionament de l'Administració General de l'Estat.

2. La Comissió està regida per un consell d'administració, compost pel president, que té la representació legal de la Comissió, i per vuit vocals.

El ministre d'Indústria i Energia, el secretari d'Estat d'Energia i Recursos Minerals, o l'alt càrrec del Ministeri en qui deleguin, poden assistir a les reunions del Consell d'Administració, amb veu però sense vot, quan ho considerin necessari davant els assumptes inclosos en l'ordre del dia corresponent.

3. El president i els vocals són nomenats entre persones de competència tècnica i professional reconeguda, mitjançant un reial decret, a proposta del ministre d'Indústria i Energia, amb la compareixença d'aquest i debat previ a la Comissió competent del Congrés dels Diputats, per constatar el compliment per part dels candidats de les condicions indicades en aquest apartat.

El president i els vocals de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric són nomenats per un període de sis anys, i poden ser renovats per un període de la mateixa durada.

No obstant això, la Comissió Nacional del Sistema Elèctric renova parcialment els seus membres cada tres anys. La renovació afecta alternativament cinc o quatre dels seus membres segons que correspongui.

Si durant el període de durada del seu mandat es produeix el cessament d'un dels seus membres, el seu successor ha de cessar en finalitzar el mandat del seu antecessor. Quan aquest últim cessament es produeixi abans d'haver transcorregut un any des del nomenament, no hi

és aplicable el límit que preveu el segon paràgraf d'aquest apartat, i el mandat pot ser renovat dues vegades.

4. El president i els vocals cessen per les causes següents:

a) Expiració del termini del seu mandat, i continuen en funcions fins al nomenament dels nous membres que procedeixin a substituir-los.

b) Renúncia acceptada pel Govern.

c) Incapacitat permanent per a l'exercici de les seves funcions, incompatibilitat produïda després del seu nomenament com a membre de la Comissió o condemna per delictes dolós, amb la instrucció d'expedient prèvia per part del Ministeri d'Indústria i Energia i cessament per part del Govern, a proposta motivada del ministre d'Indústria i Energia.

5. El president i els vocals de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric estan subjectes al règim d'incompatibilitats establert per als alts càrrecs de l'Administració General de l'Estat. En cessar en el càrrec i durant els dos anys posteriors, no poden exercir cap activitat professional relacionada amb el sistema elèctric. Es determinen per reglament la compensació econòmica que correspongui percebre en virtut d'aquesta limitació i les condicions per accedir-hi.

6. Els recursos de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric estan integrats per:

a) Els béns i valors que constitueixen el seu patrimoni i els productes i rendes d'aquest.

b) Els ingressos percebuts d'acord amb el que preveu l'article 16.5 d'aquesta Llei.

c) Si s'escau, les transferències efectuades amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat.

Article 7. *Consell Consultiu de la Comissió.*

1. Com a òrgan d'assessorament de la Comissió es constitueix un consell consultiu, integrat per un nombre màxim de 34 membres, en què estan representats l'Administració General de l'Estat, el Consell de Seguretat Nuclear, les comunitats autònomes, les companyies del sector elèctric, els operadors del mercat i del sistema, els consumidors i usuaris i altres agents socials i de defensa de la preservació del medi ambient. El Consell, el presideix el president de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric.

2. El Consell Consultiu pot informar respecte de les actuacions que realitzi la Comissió Nacional del Sistema Elèctric en l'exercici de les funcions que li atribueix l'article 8. Aquest informe és al seu torn preceptiu sobre les actuacions que s'han de dur a terme en execució de les funcions segona, tercera, quarta i setena.

3. En el si del Consell Consultiu es constitueix una comissió permanent per tal de facilitar-ne els treballs. Està composta per 12 membres, d'acord amb la participació següent: sis representants de les comunitats autònomes; un representant de les empreses productores; un representant de les empreses distribuïdores, així com un representant de l'operador del mercat i un representant de l'operador del sistema, un representant de l'Administració General de l'Estat i un representant dels consumidors qualificats.

Els representants de les comunitats autònomes són designats de la manera següent: dos, de les comunitats autònomes amb més nivell de producció elèctrica; dos, de les comunitats autònomes amb més nivell de consum elèctric per habitant, i els dos restants són designats, per a períodes de dos anys, d'entre les comunitats autònomes que no estiguin representades sobre la base dels criteris anteriors, segons l'ordre que derivi del seu nivell de producció i consum elèctric més alt.

Article 8. *Funcions de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric.*

1. La Comissió Nacional del Sistema Elèctric té les funcions següents:

Primera: actuar com a òrgan consultiu de l'Administració en matèria elèctrica.

Segona: participar, mitjançant una proposta o informe, en el procés d'elaboració de disposicions generals i, en particular, del desplegament reglamentari d'aquesta Llei.

Tercera: participar, mitjançant una proposta o informe, en el procés de la planificació elèctrica.

Quarta: participar, mitjançant una proposta o informe, en el procés d'elaboració dels projectes sobre determinació de tarifes i retribució de les activitats del sector.

Cinquena: informar en els expedients per a l'autorització de noves instal·lacions de producció i transport quan siguin competència de l'Administració General de l'Estat.

Sisena: emetre els informes que li sol·licitin les comunitats autònomes quan ho considerin oportú en l'exercici de les seves competències en matèria elèctrica.

Setena: dictar les circulars de desplegament i execució de les normes que continguin els reials decrets i les ordres del Ministeri d'Indústria i Energia que es dictin en desplegament d'aquesta Llei, sempre que aquestes disposicions l'habilitin de manera expressa per a això.

Aquestes disposicions reben la denominació de circulars i es publiquen en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Vuitena: fer la liquidació dels costos de transport i distribució d'energia elèctrica, dels costos permanents del sistema i dels altres costos que s'estableixin per al conjunt del sistema quan la seva liquidació li sigui expressament encomanada.

Així mateix, ha d'informar semestralment el Ministeri d'Indústria i Energia sobre la liquidació de l'energia que porti a terme l'operador del mercat en col·laboració amb l'operador del sistema.

Novena: inspeccionar, a petició de l'Administració General de l'Estat o de les comunitats autònomes competents, les condicions tècniques de les instal·lacions, el compliment dels requisits establerts en les autoritzacions, les condicions econòmiques i actuacions dels subjectes del sistema elèctric quan puguin afectar l'aplicació de les tarifes i criteris de remuneració de les activitats elèctriques, així com la separació efectiva d'aquestes activitats en els termes en què s'exigeixi.

Desena: actuar com a òrgan arbitral en els conflictes que se suscitin entre els subjectes que realitzin les activitats a què es refereix l'article 9 d'aquesta Llei.

L'exercici d'aquesta funció arbitral és gratuït i no té caràcter públic.

Aquesta funció d'arbitratge, que té caràcter voluntari per a les parts, s'exerceix d'acord amb la Llei 36/1988, de 5 de desembre, d'arbitratge, i amb la norma reglamentària aprovada pel Govern que es dicti sobre el procediment arbitral corresponent.

Onzena: determinar, en els termes que preveu aquesta Llei, els subjectes concrets del sistema a l'actuació dels quals siguin imputables deficiències en el subministrament als usuaris i que determinin reduccions en la retribució de les seves activitats.

Dotzena: acordar la iniciació dels expedients sancionadors i fer-ne la instrucció, quan siguin de la competència de l'Administració General de l'Estat i informar, quan sigui requerida per a això, els expedients sancionadors iniciats per les diferents administracions.

Tretzena: vetllar perquè les activitats a què es refereix aquesta Llei es portin a terme en règim de lliure competència. A aquests efectes, quan la Comissió detecti l'existència d'indicis de pràctiques restrictives de la competència prohibides per la Llei 16/1989, de 17 de juliol, de defensa de la competència, ho ha de posar en coneixement del Servei de Defensa de la Competència, i hi ha

d'aportar tots els elements de fet al seu abast i, si s'escau, un dictamen no vinculant de la qualificació que li mereixen els fets esmentats.

Catorzena: resoldre els conflictes que li siguin plantejats en relació amb la gestió econòmica i tècnica del sistema i el transport i, en especial, respecte als contractes relatius a l'accés de tercers a les xarxes de transport i distribució, en els termes que s'estableixin per reglament.

Quinzena: autoritzar les participacions realitzades per societats amb activitats que tenen la consideració de regulades, d'acord amb l'apartat 2 de l'article 11, en qual-sevol entitat que dugui a terme activitats de naturalesa mercantil. Només es poden denegar les autoritzacions com a conseqüència de l'existència de riscos significatius o efectes negatius, directes o indirectes, sobre les activitats que regula aquesta Llei, i, per aquestes raons, es poden dictar autoritzacions que expressin condicions en què es puguin realitzar les operacions esmentades.

Setzena: informar preceptivament sobre les operacions de concentració d'empreses o de presa de control d'una o diverses empreses elèctriques per part d'una altra que també realitzi activitats elèctriques quan aquestes s'hagin de sotmetre al Govern per a la seva decisió, d'acord amb la legislació vigent en matèria de competència.

Dissetena: realitzar aquelles altres funcions que li atribueix aquesta Llei o que li encarregui per reglament el Govern a proposta del ministre d'Indústria i Energia.

Divuitena: acordar la seva organització i funcionament intern, seleccionar i contractar el seu personal.

Dinovenena: elaborar anualment una memòria d'activitats que s'ha de remetre a les comissions competents del Congrés dels Diputats i del Senat.

2 La Comissió Nacional del Sistema Elèctric pot demanar als subjectes a què es refereix l'article 9 d'aquesta Llei tota la informació que sigui necessària en l'exercici de les seves funcions. Per a això, la Comissió ha de dictar circulars que s'han de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat», en les quals s'ha d'exposar, de manera detallada i concreta, el contingut de la informació que s'hagi de sol·licitar, especificant de manera justificada la funció per al desenvolupament de la qual és necessària aquesta informació i l'ús que se'n pretén fer.

La Comissió Nacional del Sistema Elèctric pot fer les inspeccions que consideri necessàries amb la finalitat de confirmar la veracitat de la informació que li sigui aportada en compliment de les seves circulars, en la mesura que sigui necessari per a l'exercici de les seves funcions.

Les dades i informacions obtingudes per la Comissió Nacional del Sistema Elèctric en l'exercici de les seves funcions, que tinguin caràcter confidencial, només es poden cedir al Ministeri d'Indústria i Energia i a les comunitats autònomes en l'àmbit de les seves competències. El personal de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric que tingui coneixement d'aquestes dades està obligat a guardar secret respecte d'aquestes.

Així mateix, la Comissió Nacional del Sistema Elèctric té accés als registres que regula aquesta Llei.

3 Els informes de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric que preveuen les funcions segona, tercera, quarta i cinquena de l'apartat 1 d'aquest article tenen caràcter preceptiu.

4. Contra les resolucions adoptades per la Comissió Nacional del Sistema Elèctric en l'exercici de les funcions a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, i contra els seus actes de tràmit en les mateixes matèries que determinin la impossibilitat de continuar el procediment o produeixin indefensió, es pot interposar recurs ordinari davant el ministre d'Indústria i Energia.

S'exceptuen del que disposa el paràgraf anterior les resolucions que es dictin en l'exercici de la funció catorzena de l'apartat 1 d'aquest article i de les circulars que es

refereixin a matèria d'informació, que posen fi a la via administrativa.

TÍTOL II

Ordenació del subministrament

Article 9. *Subjectes.*

1. Les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica a què es refereix l'article 1.1 d'aquesta Llei les duen a terme els subjectes següents:

a) Els productors d'energia elèctrica, que són les persones físiques o jurídiques que tenen la funció de generar energia elèctrica, així com les de construir, explotar i mantenir les centrals de producció.

b) Els autoproductors d'energia elèctrica, que són les persones físiques o jurídiques que generen electricitat fonamentalment per al seu propi ús. S'entén que un autoproducció genera electricitat, fonamentalment per al seu propi ús, quan autoconsumeix, almenys, el 30 per 100 de l'energia elèctrica produïda per ell mateix, si la seva potència instal·lada és inferior a 25 MW i, almenys, el 50 per 100 si la seva potència instal·lada és igual o superior a 25 MW.

c) Els que facin la incorporació a les xarxes de transport i distribució nacionals d'energia procedent d'altres sistemes exteriors mitjançant la seva adquisició en els termes que preveu l'article 13.

d) L'operador del mercat, societat mercantil que té les funcions que li atribueix l'article 33 d'aquesta Llei.

e) L'operador del sistema, societat mercantil que té les funcions que li atribueix l'article 34 d'aquesta Llei.

f) Els transportistes, que són les societats mercantils que tenen la funció de transportar energia elèctrica, així com construir, mantenir i maniobrar les instal·lacions de transport.

g) Els distribuïdors, que són les societats mercantils que tenen la funció de distribuir energia elèctrica, així com construir, mantenir i explotar les instal·lacions de distribució destinades a situar l'energia en els punts de consum i vendre-la als consumidors finals que adquireixin l'energia elèctrica a tarifa o a altres distribuïdors que també adquireixin l'energia elèctrica a tarifa.

h) Els comercialitzadors, que són les persones jurídiques que accedeixen a les xarxes de transport o distribució i tenen com a funció la venda d'energia elèctrica als consumidors que tinguin la condició de qualificats o a altres subjectes del sistema.

2. Els consumidors poden adquirir l'energia elèctrica a tarifa regulada o pels procediments que preveu aquesta Llei quan es tracti de consumidors qualificats. Per reglament, s'ha de determinar quins consumidors tenen la condició de qualificats.

3. Els productors que participin en el mercat de producció, els distribuïdors i els comercialitzadors tenen, en tot cas, la consideració de qualificats als efectes de l'adquisició de l'energia.

Article 10. *Garantia del subministrament.*

1. Tots els consumidors tenen dret al subministrament d'energia elèctrica, en el territori nacional, en les condicions de qualitat i seguretat que el Govern estableixi per reglament, amb la col·laboració de les comunitats autònomes.

2. El Govern pot adoptar, per a un termini determinat, les mesures necessàries per garantir el subministrament d'energia elèctrica quan concorri algun dels supòsits següents:

a) Risc cert per a la prestació del subministrament d'energia elèctrica.

b) Situacions de desproveïment d'alguna o algunes de les fonts d'energia primària.

c) Situacions de les quals es pugui derivar una amenaça per a la integritat física o la seguretat de les persones, d'aparells o instal·lacions o per a la integritat de la xarxa de transport o distribució d'energia elèctrica.

En les situacions descrites, el Govern ha de determinar el règim retributiu aplicable a les activitats que es vegin afectades per les mesures adoptades i, en tot cas, ha de garantir un repartiment equilibrat dels costos.

Quan les mesures adoptades pel Govern d'acord amb el que preveu aquest apartat només afectin alguna o algunes comunitats autònomes, la decisió s'ha d'adoptar en col·laboració amb aquestes.

3. Les mesures que adopti el Govern per fer front a les situacions que descriu l'apartat anterior es poden referir, entre d'altres, als aspectes següents:

a) Limitacions o modificacions temporals del mercat d'electricitat a què es refereix el capítol I del títol IV d'aquesta Llei.

b) Establiment d'obligacions especials en matèria d'existències de seguretat de fonts primàries per a la producció d'energia elèctrica.

c) Supressió o modificació temporal dels drets que per als autoproductors i els productors en règim especial s'estableixen al capítol II del títol IV.

d) Modificació de les condicions generals de regularitat en el subministrament amb caràcter general o referit a determinades categories de consumidors.

e) Supressió o modificació temporal dels drets i garanties d'accés a les xarxes per part de tercers.

f) Limitació o assignació de proveïments d'energies primàries als productors d'electricitat.

g) Qualsevol altres mesures que puguin recomanar els organismes internacionals dels quals Espanya sigui part o que es determinin en aplicació dels convenis en què es participi.

Article 11. *Funcionament del sistema.*

1. La producció d'energia elèctrica es desenvolupa en un règim de lliure competència basat en un sistema d'ofertes d'energia elèctrica realitzades pels productors i un sistema de demandes formulat pels consumidors que tinguin la condició de qualificats, els distribuïdors i els comercialitzadors que es determinin per reglament.

Els subjectes a què es refereix el paràgraf anterior poden pactar lliurement els termes dels contractes de compravenda d'energia elèctrica que subscriuguin, respectant les modalitats i els continguts mínims que preveuen aquesta Llei i els seus reglaments de desplegament.

2. La gestió econòmica i tècnica del sistema, el transport i la distribució tenen caràcter d'activitats regulades, el règim econòmic i de funcionament de les quals s'ha d'ajustar al que preveu aquesta Llei.

Es garanteix l'accés de tercers a les xarxes de transport i distribució en les condicions tècniques i econòmiques que estableix aquesta Llei.

3. La comercialització s'exerceix lliurement en els termes que preveu aquesta Llei i el seu règim econòmic està determinat per les condicions que es pactin entre les parts.

4. Llevat de pacte en contra, la transmissió de la propietat de l'energia elèctrica s'entén produïda en el moment en què aquesta tingui entrada en les instal·lacions del comprador.

En el cas dels comercialitzadors, la transmissió de la propietat de l'energia elèctrica s'entén produïda, llevat de pacte en contra, quan aquesta tingui entrada en les instal·lacions del seu client.

Article 12. *Activitats en territoris insulars i extrapeninsulars.*

1. Les activitats per al subministrament d'energia elèctrica que es duguin a terme en els territoris insulars i extrapeninsulars han de ser objecte d'una reglamentació singular que ha d'atenir les especificitats derivades de la seva ubicació territorial, amb l'informe previ de les comunitats autònomes afectades o de les ciutats de Ceuta i Melilla.

2. L'activitat de producció d'energia elèctrica, quan es dugui a terme en territoris insulars i extrapeninsulars, pot estar exclosa del sistema d'ofertes i es retribueix prenent com a referència l'estructura de preus que preveu l'article 16.1. No obstant això, el Govern pot determinar un concepte retributiu addicional que ha de tenir en consideració tots els costos específics d'aquests sistemes.

Aquests costos específics han d'incloure, entre d'altres, els de combustibles, operació i manteniment, inversió i els de la necessària reserva de capacitat de generació, que són especialment singulars en aquests territoris.

Les activitats de transport i distribució d'energia elèctrica als territoris insulars i extrapeninsulars es retribueixen d'acord amb el que preveuen els apartats 2 i 3 de l'article 16.

3. Els costos derivats de les activitats de subministrament d'energia elèctrica quan es duguin a terme en territoris insulars i extrapeninsulars i no es puguin sufragar amb càrrec als ingressos obtinguts en aquests àmbits territorials, s'integren en el conjunt del sistema als efectes del que preveu l'article 16.

Article 13. *Intercanvis intracomunitaris i internacionals d'electricitat.*

1. Es poden fer lliurement els intercanvis intracomunitaris d'electricitat en els termes que preveu aquesta Llei.

2. Les adquisicions d'energia en altres països comunitaris les poden realitzar els productors, distribuïdors, comercialitzadors i consumidors qualificats, amb l'autorització prèvia del Ministeri d'Indústria i Energia, que només la pot denegar quan al país de generació de l'energia adquirida els subjectes equivalents no tinguin reconeguda la mateixa capacitat de contractació.

Aquesta energia es pot adquirir mitjançant qualsevol de les modalitats de contractació que s'autoritzi en el desplegament d'aquesta Llei.

En conseqüència, els subjectes comunitaris poden participar en el mercat en les condicions i amb la retribució que s'estableixi per reglament i que, entre altres circumstàncies, ha d'atenir la potència efectiva que garanteixi al sistema.

3. Les vendes d'energia a altres països comunitaris les poden realitzar els productors i comercialitzadors nacionals, amb la comunicació prèvia a l'operador del sistema i l'autorització del Ministeri d'Indústria i Energia, que la pot denegar, exclusivament, quan impliqui un risc cert per al subministrament nacional.

4. Els intercanvis a curt termini que tinguin per objecte el manteniment de les condicions de qualitat i seguretat del subministrament d'energia elèctrica en el sistema els ha de fer l'operador del sistema en els termes que s'estableixin per reglament.

5. Els intercanvis d'energia elèctrica amb països tercers estan sotmesos, en tot cas, a l'autorització administrativa del Ministeri d'Indústria i Energia.

6. El règim retributiu al qual se sotmetin els intercanvis intracomunitaris i internacionals s'ha de regular per reglament respectant els principis de competència i transparència que han de regir el mercat de producció. En tot cas, els subjectes que realitzin operacions d'exportació

d'energia elèctrica han d'abonar els costos permanents del sistema que proporcionalment els corresponguin.

Article 14. *Separació d'activitats.*

1. Les societats mercantils que duguin a terme alguna o algunes de les activitats regulades a què es refereix l'apartat 2 de l'article 11 han de tenir com a objecte social exclusiu el desenvolupament d'aquestes sense que, per tant, puguin realitzar activitats de producció o de comercialització, sense perjudici de la possibilitat de venda a consumidors sotmesos a tarifa reconeguda als distribuïdors.

2. No obstant això, en un grup de societats es poden dur a terme activitats incompatibles d'acord amb la Llei, sempre que les exerceixin societats diferents. A aquest efecte, l'objecte social d'una entitat pot comprendre activitats incompatibles de conformitat amb l'apartat anterior, sempre que es prevegi que una sola de les activitats sigui exercida de manera directa, i les altres mitjançant la titularitat d'accions o participacions en altres societats que, si duen a terme activitats elèctriques, s'ajustin al que regula l'apartat 1.

3. Les societats mercantils que duguin a terme activitats regulades poden prendre participacions en societats que portin a terme activitats en altres sectors econòmics diferents de l'elèctric, amb l'obtenció prèvia de l'autorització a què es refereix la funció quinzena de l'apartat 1 de l'article 8.

TÍTOL III

Règim econòmic

Article 15. *Retribució de les activitats que regula la Llei.*

1. Les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica es retribueixen econòmicament en la forma que disposa aquesta Llei amb càrrec a les tarifes, els peatges i els preus satisfets.

2. Per a la determinació de les tarifes o peatges i preus que han de satisfer els consumidors s'ha d'establir per reglament la retribució de les activitats amb criteris objectius, transparents i no discriminatoris que incentivin la millora de l'eficàcia de la gestió, l'eficiència econòmica i tècnica d'aquestes activitats i la qualitat del subministrament elèctric.

Article 16. *Retribució de les activitats i funcions del sistema.*

1. La retribució de l'activitat de producció ha d'incorporar els conceptes següents:

a) Sobre la base del preu ofert a l'operador del mercat per les diferents unitats de producció, l'energia elèctrica es retribueix en funció del preu marginal corresponent a l'oferta realitzada per l'última unitat de producció l'entrada en el sistema de la qual hagi estat necessària per atendre la demanda d'energia elèctrica d'acord amb el que estableix l'article 23 d'aquesta Llei.

Aquest concepte retributiu s'ha de definir considerant, així mateix, les pèrdues en què s'incorri en la xarxa de transport i els costos derivats de les alteracions del règim normal de funcionament del sistema d'ofertes.

b) Es retribueix la garantia de potència que cada unitat de producció presti efectivament al sistema, que es defineix prenent en consideració la disponibilitat contrastada i tecnologia de la instal·lació, tant a mitjà i llarg termini com en cada període de programació, i el seu preu es determina en funció de les necessitats de capacitat a llarg termini del sistema.

c) Es retribueixen els serveis complementaris de la producció d'energia elèctrica necessaris per garantir un subministrament adequat al consumidor.

Per reglament, s'ha de determinar quins serveis es consideren complementaris, així com el seu règim retributiu, i s'han de diferenciar els que tenen caràcter obligatori dels potestatsius.

2. La retribució de l'activitat de transport s'ha d'establir per reglament i permet fixar la retribució que hagi de correspondre a cada subjecte atenent els costos d'inversió, operació i manteniment de les instal·lacions, així com altres costos necessaris per dur a terme l'activitat.

3. La retribució de l'activitat de distribució s'estableix per reglament i permet fixar la retribució que hagi de correspondre a cada subjecte atenent els criteris següents: costos d'inversió, operació i manteniment de les instal·lacions, energia circulada, model que caracteritzi les zones de distribució, els incentius que corresponguin per la qualitat del subministrament i la reducció de les pèrdues, així com altres costos necessaris per dur a terme l'activitat.

4. La retribució de l'activitat de comercialització que correspongui ser abonada per clients a tarifa es realitza atenent els costos derivats de les activitats que es considerin necessàries per subministrar energia als consumidors esmentats, així com, si s'escau, els associats a programes d'incentivació de la gestió de la demanda.

La retribució dels costos de comercialització a consumidors qualificats és la que lliurement pactin els comercialitzadors i els seus clients.

5. Tenen la consideració de costos permanents de funcionament del sistema els conceptes següents:

Els costos que, pel desenvolupament d'activitats de subministrament d'energia elèctrica en territoris insulars i extrapeninsulars, es puguin integrar en el sistema d'acord amb l'apartat 3 de l'article 12.

Els costos reconeguts a l'operador del sistema i a l'operador del mercat.

Els costos de funcionament de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric.

6. Tenen la consideració de costos de diversificació i seguretat de proveïment les primes a què es refereix l'article 30.4 d'aquesta Llei.

7. La retribució de l'energia excedentària que defineix l'article 30.2, cedida pels productors en règim especial, és la que correspon a la producció d'energia elèctrica, d'acord amb l'apartat 1 d'aquest article i, si s'escau, una prima que ha de determinar el Govern, amb la consulta prèvia amb les comunitats autònomes, d'acord amb el que estableix l'article 30.4.

8. Per reglament s'ha d'establir el règim econòmic dels drets per empreses i altres actuacions necessàries per atendre els requeriments de subministrament dels usuaris. Els drets a pagar per empreses són únics per a tot el territori nacional en funció de la potència que se sol·liciti i de la ubicació del subministrament. Els ingressos per aquest concepte es consideren, a tots els efectes, una retribució de l'activitat de distribució.

Article 17. *Tarifes elèctriques.*

1. Les tarifes que han de satisfer els consumidors del subministrament elèctric, excepte els acollits a la condició de qualificats, són úniques en tot el territori nacional, sense perjudici de les seves especialitats.

Aquestes tarifes inclouen en la seva estructura els conceptes següents:

a) El cost de producció d'energia elèctrica, que es determina atenent el preu mitjà previst del quilowatt hora en el mercat de producció durant el període que es determina per reglament i que és revisable de manera independent.

- b) Els peatges que corresponguin pel transport i la distribució d'energia elèctrica.
- c) Els costos de comercialització.
- d) Els costos permanents del sistema.
- e) Els costos de diversificació i seguretat de proveïment.

2. Anualment, o quan circumstàncies especials ho aconsellin, amb els tràmits i informes oportuns previs, el Govern, mitjançant un reial decret, ha de procedir a l'aprovació o modificació de la tarifa mitjana o de referència.

S'han d'establir per reglament les condicions sota les quals un consumidor qualificat que hagi exercit el seu dret d'opció pugui tornar al seu règim general de tarifa mentre aquest subsisteixi.

3. Les tarifes i peatges aprovats per l'Administració per a cada categoria de consum no inclouen l'impost sobre el valor afegit (IVA).

En cas que les activitats elèctriques es gravin amb tributs de caràcter autonòmic o local, la quota dels quals s'obtingui mitjançant regles no uniformes per al conjunt del territori nacional, al preu de l'electricitat resultant del mercat d'ofertes o a la tarifa es pot incloure un suplement territorial, que pot ser diferent en cada comunitat autònoma o entitat local.

En tot cas s'ha de justificar l'equivalència entre el cost provocat a les empreses elèctriques per aquests tributs i els recursos obtinguts pel suplement territorial.

4. Amb la finalitat que hi hagi la màxima transparència en els preus del subministrament d'energia elèctrica, s'han de desglossar en la facturació a l'usuari, en la forma que es determini per reglament, almenys els imports corresponents a la imputació dels costos de diversificació i seguretat de garantia de proveïment i permanents del sistema i els tributs que gravin el consum d'electricitat, així com els suplementes territorials quan corresponguin.

Article 18. *Peatges de transport i distribució.*

1. Els peatges corresponents a l'ús de les xarxes de transport són únics sense perjudici de les seves especialitats per nivells de tensió i ús que es faci de la xarxa.

2. Els peatges corresponents a l'ús de les xarxes de distribució són únics i es determinen atenent els nivells de tensió i les característiques dels consums indicats per horari i potència.

3. Els peatges de transport i distribució els ha d'aprovar el Govern en la forma que es determini per reglament i tenen el caràcter de màxims.

Les empreses transportistes i distribuïdores han de comunicar al Ministeri d'Indústria i Energia els peatges que efectivament apliquin.

Les diferències entre els peatges màxims aprovats i els que, si s'escau, apliquin els transportistes i distribuïdors per sota d'aquests els han de suportar aquests.

4. El procediment d'imputació de les pèrdues d'energia elèctrica en què s'incurri en el seu transport i distribució s'ha de determinar per reglament tenint en compte nivells de tensió i formes de consum.

Article 19. *Cobrament i liquidació de les tarifes i preus.*

1. Les tarifes elèctriques les han de cobrar les empreses que realitzin les activitats de distribució de l'energia elèctrica mitjançant la seva venda als consumidors, i han de donar a les quantitats ingressades l'aplicació que sigui procedent d'acord amb el que preveu aquesta Llei.

S'ha d'establir per reglament el procediment de pagament que han de seguir els consumidors qualificats per les seves adquisicions d'energia elèctrica. En tot cas, els consumidors qualificats han d'abonar, a més dels costos derivats de les activitats necessàries per al subministrament d'energia elèctrica, els costos permanents del sis-

tema i els costos de la diversificació i seguretat de proveïment en la proporció que els correspongui.

2. El Govern ha d'establir per reglament el procediment de repartiment dels fons ingressats pels distribuïdors i comercialitzadors entre els que realitzin les activitats incloses en el sistema, atenent la retribució que els correspongui de conformitat amb aquesta Llei.

3. Els titulars d'unitats de producció, els transportistes, els distribuïdors, els comercialitzadors i els consumidors qualificats s'han d'adherir a les condicions que conjuntament estableixin l'operador del mercat i l'operador del sistema per a la realització de les operacions de liquidació i pagament de l'energia, que han de ser públiques, transparents i objectives.

Article 20. *Comptabilitat i informació.*

1. Les entitats que duguin a terme alguna o algunes de les activitats a què es refereix l'article 1.1 d'aquesta Llei han de portar la seva comptabilitat d'acord amb el capítol VII de la Llei de societats anònimes, encara que no tinguin aquest caràcter.

El Govern ha de regular les adaptacions que siguin necessàries per al supòsit que el titular de l'activitat no sigui una societat anònima.

2. Sense perjudici de l'aplicació de les normes generals de comptabilitat a les empreses que realitzin activitats a què es refereix l'article 1.1 d'aquesta Llei o a les societats que exerceixin control sobre aquestes, el Govern pot establir per a aquestes les especialitats comptables i de publicació de comptes que es considerin adequades, de tal manera que es reflecteixin amb nitidesa els ingressos i despeses de les activitats elèctriques i les transaccions realitzades entre societats d'un mateix grup.

Entre les especialitats comptables que ha d'establir el Govern per a les empreses que realitzin activitats elèctriques es concedeix especial atenció a la inclusió en els comptes anuals de la informació relativa a les actuacions empresarials amb incidència sobre el medi ambient, amb l'objectiu d'integrar progressivament els criteris de preservació de l'entorn en els processos de decisió econòmica de les empreses.

En el cas de les societats que tinguin per objecte la realització de les activitats regulades, d'acord amb el que disposa l'article 11.2 d'aquesta Llei, han de portar en la seva comptabilitat comptes separats que diferenciïn entre els ingressos i costos imputables estrictament a l'activitat del transport, a l'activitat de distribució i, si s'escau, els corresponents a activitats de comercialització i venda a clients a tarifa.

Les societats que duguin a terme activitats elèctriques no regulades han de portar comptes separats de l'activitat de producció, de comercialització, d'aquelles altres no elèctriques que realitzin en el territori nacional i de totes aquelles altres que realitzin a l'exterior.

Els autoproductors i productors en règim especial han de portar en la seva comptabilitat interna comptes separats de les activitats elèctriques i d'aquelles que no ho siguin.

3. Les entitats han d'explicar en la memòria dels comptes anuals els criteris aplicats en el repartiment de costos respecte a les altres entitats del grup que realitzin activitats elèctriques diferents.

Aquests criteris s'han de mantenir i no es poden modificar, llevat de circumstàncies excepcionals. Les modificacions i la seva justificació s'han d'explicar en la memòria anual a l'exercici corresponent.

4. Les empreses han de proporcionar a l'Administració la informació que els sigui requerida, en especial en relació amb els seus estats financers, que s'ha de verificar mitjançant auditories externes a la mateixa empresa. L'obligació d'informació s'estén, així mateix, a la societat que exerceixi el control de la que realitza activitats elèctri-

ques o a aquelles del grup que realitzin operacions amb aquesta.

5. S'ha d'incloure informació en els comptes anuals, relativa a les actuacions empresarials que es materialitzin en projectes d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de l'impacte mediambiental per als quals es produeixi la deducció per inversions que preveu aquesta Llei.

TÍTOL IV

Producció d'energia elèctrica

CAPÍTOL I

Règim ordinari

Article 21. *Activitats de producció d'energia elèctrica.*

1. La construcció, explotació, modificació substancial i tancament de cada instal·lació de producció d'energia elèctrica està sotmesa al règim d'autorització administrativa prèvia en els termes que estableixen aquesta Llei i les seves disposicions de desplegament. La transmissió d'aquestes instal·lacions s'ha de comunicar a l'Administració concedent de l'autorització original.

L'atorgament de l'autorització administrativa té caràcter reglat i es regeix pels principis d'objectivitat, transparència i no-discriminació.

2. Els sol·licitants d'autoritzacions per a instal·lacions de producció d'energia elèctrica han d'acreditar els aspectes següents:

- Les condicions d'eficiència energètica, tècniques i de seguretat de les instal·lacions proposades.
- El compliment adequat de les condicions de protecció del medi ambient i la minimització dels impactes ambientals.
- Les circumstàncies de l'emplaçament de la instal·lació.
- La seva capacitat legal, tècnica i economicofinancera per a la realització del projecte.

3. Les autoritzacions administratives a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article les atorga l'Administració competent, sense perjudici de les concessions i autoritzacions que siguin necessàries, d'acord amb altres disposicions que hi siguin aplicables i en especial les relatives a l'ordenació del territori i al medi ambient.

La falta de resolució expressa de les sol·licituds d'autorització a què es refereix aquest article té efectes desestimadors. En tot cas es pot interposar recurs ordinari davant l'autoritat administrativa corresponent.

4. Es crea, al Ministeri d'Indústria i Energia, un registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica en què han d'estar inscrites totes les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que hagin estat autoritzades, les condicions de la instal·lació i, en especial, la potència de la instal·lació.

Les comunitats autònomes amb competències en la matèria poden crear i gestionar els corresponents registres territorials en què han d'estar inscrites totes les instal·lacions ubicades en l'àmbit territorial d'aquelles.

Per reglament, amb l'informe previ de les comunitats autònomes, se n'ha d'establir l'organització, així com el procediment d'inscripció i comunicació de dades al Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

5. La inscripció en el Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica és una condició necessària per poder realitzar ofertes d'energia a l'opera-

dor del mercat. Les comunitats autònomes tenen accés a la informació que conté aquest Registre.

6. Els titulars de les autoritzacions estan obligats a mantenir la capacitat de producció prevista en aquestes i a proporcionar a l'Administració la informació que se'ls requereixi de totes les dades que afectin les condicions que en van determinar l'atorgament.

L'incompliment de les condicions i els requisits establerts en les autoritzacions o la variació substancial dels pressupostos que en van determinar l'atorgament poden donar lloc a la seva revocació, en els termes que prevegi el règim sancionador aplicable.

7. L'activitat de producció inclou la transformació d'energia elèctrica, així com, si s'escau, la connexió amb la xarxa de transport o de distribució.

Article 22. *Aprofitaments hidràulics necessaris per a la producció d'energia elèctrica.*

1. Quan l'establiment d'unitats de producció elèctrica requereixi l'autorització o concessió administrativa de conformitat amb el que disposa la Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'aigües, cal atènyer-se al que estableix aquesta Llei.

2. Quan, tant en matèria hidràulica com energètica, sigui competent l'Estat, l'atorgament de l'autorització d'unitats de producció i de la concessió per a l'ús de les aigües que aquelles han d'utilitzar pot ser objecte d'un sol expedient i de resolució única, amb la participació dels departaments ministerials o, si s'escau, organismes de conca competents, en la forma i amb la regulació que determinin per reglament, sense perjudici de les competències pròpies de cada departament.

Pel que fa a l'explotació hidroelèctrica, l'autorització s'ha d'ajustar al que preveu l'article 21.

3. En el procediment d'atorgament de concessions i autoritzacions per a l'ús d'aigua per a la producció d'energia elèctrica o necessari per al funcionament d'unitats de producció no hidràuliques instat per particulars, és preceptiu l'informe previ de l'Administració competent en matèria energètica que hagi d'autoritzar, de conformitat amb el que disposa aquesta Llei, les unitats de producció esmentades.

Les autoritzacions i concessions per als usos assenyalats al paràgraf anterior no es poden atorgar quan sigui desfavorable l'informe emès per l'Administració competent per autoritzar les unitats de producció.

Article 23. *Mercat de producció. Sistema d'ofertes.*

1. Els productors d'energia elèctrica han d'efectuar ofertes econòmiques de venda d'energia a través de l'operador del mercat per cadascuna de les unitats de producció de les quals siguin titulars, quan no s'hagin acollit a sistemes de contractació bilateral que per les seves característiques quedin exclosos del sistema d'ofertes.

Les unitats de producció d'energia elèctrica la potència instal·lada de les quals sigui superior a 50 MW, o que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei estiguin sotmeses al règim que preveu el Reial decret 1538/1987, d'11 de desembre, sobre la determinació de la tarifa de les empreses gestores del servei públic, estan obligades a realitzar ofertes econòmiques a l'operador del mercat per a cada període de programació, llevat dels supòsits que preveu l'article 25 d'aquesta Llei.

Les unitats de producció d'energia elèctrica no incloses a l'apartat anterior, quan tinguin una potència instal·lada igual i inferior a 50 MW i superior a 1 MW, poden realitzar ofertes econòmiques a l'operador del mercat per als períodes de programació que considerin oportuns.

2. Per reglament, s'ha d'establir l'antelació mínima amb què s'han de fer les ofertes a l'operador del mercat,

l'horitzó d'aquestes, el període de programació i el règim d'operació.

3. L'ordre d'entrada en funcionament de les unitats de producció d'energia elèctrica es determina partint d'aquella l'oferta de qual hagi estat la més barata fins a igualar la demanda d'energia en aquest període de programació, sense perjudici de les possibles restriccions tècniques que hi pugui haver en la xarxa de transport, o en el sistema.

Article 24. *Demanda i contractació de l'energia produïda.*

1. La contractació d'energia elèctrica es pot fer lliurement, en els termes que preveuen aquesta Llei i els seus reglaments de desplegament.

2. Els consumidors qualificats i els subjectes qualificats a què es refereix l'article 9.3 d'aquesta Llei poden presentar a través de l'operador del mercat ofertes d'adquisició d'energia elèctrica que, una vegada acceptades, es constitueixen en un compromís en ferm de subministrament pel sistema.

Per reglament s'han de determinar les condicions en què s'hagin de realitzar les ofertes d'adquisició esmentades i els casos en què sigui procedent la petició per part de l'operador del mercat de garanties suficients del pagament. Així mateix, es poden regular els procediments necessaris per incorporar la demanda en el mecanisme d'ofertes.

Les ofertes d'adquisició realitzades a través de l'operador del mercat han d'expressar el període temporal per al qual se sol·licita el subministrament, i l'acceptació de la liquidació que es realitzi.

El contracte s'entén formalitzat en el moment de la cassació i es perfà quan s'hagi produït el subministrament d'energia elèctrica.

3. També es poden formalitzar contractes entre els consumidors qualificats i la resta de subjectes qualificats. Aquests contractes han de preveure el preu d'adquisició de l'energia, el període temporal del subministrament, així com el sistema de liquidació, que ho pot ser al preu del mercat o per diferències respecte a aquest preu. Per reglament s'ha de determinar quins elements d'aquests contractes han de ser posats en coneixement de l'operador del mercat.

4. Per reglament s'han de regular diferents modalitats de contractació. Entre d'altres, s'ha de regular l'existència de contractes de caràcter financer, que, en tot cas, han de respectar el sistema d'ofertes, així com contractes formals de subministrament realitzats directament entre els consumidors qualificats i els productors que estan exceptuats del sistema d'ofertes.

Article 25. *Excepcions al sistema d'ofertes.*

1. El Govern pot establir els procediments, compatibles amb el mercat de lliure competència en producció, per aconseguir el funcionament de les unitats de producció d'energia elèctrica que utilitzin fonts de combustió d'energia primària autòctones, fins a un límit del 15 per 100 de la quantitat total d'energia primària necessària per produir l'electricitat demanada pel mercat nacional, considerada en períodes anuals, i ha d'adoptar les mesures necessàries dirigides a evitar l'alteració del preu de mercat.

2. D'acord amb el que estableix el capítol II d'aquest títol, els productors d'energia elèctrica en règim especial poden incorporar al sistema la seva energia excedentària sense sotmetre's al sistema d'ofertes.

3. Els autoproductors poden incorporar al sistema la seva energia quan aquesta tingui per objecte proveir les seves pròpies instal·lacions, les de la seva matriu o les de les seves filials, quan la seva participació sigui majoritària, i han d'abonar els costos permanents del sistema, en la proporció que es determini per reglament, quan aquest

proveïment exigeixi l'ús de xarxes de transport o distribució. Si un cop fet aquest proveïment, aquests autoproductors tenen energia excedentària, aquesta s'ha de sotmetre al aquesta Llei estableix per al règim ordinari, llevat que la seva producció es realitzi en règim especial.

A aquests efectes, no tenen la consideració d'autoproductors les empreses, nacionals o estrangeres, que directament o indirectament realitzin algunes de les activitats regulades a què es refereix l'apartat 2 de l'article 11.

4. D'acord amb el que preveu l'article 12, la producció d'energia elèctrica en territoris insulars i extrapeninsulars pot quedar exclosa del sistema d'ofertes.

5. Estan exclosos del sistema d'ofertes els intercanvis intracomunitaris o internacionals que, d'acord amb el que preveu l'article 13.4 d'aquesta Llei, pot realitzar l'operador del sistema, així com les operacions de venda d'energia a altres sistemes que es determinin per reglament.

6. D'acord amb el que preveu l'article 24.4 d'aquesta Llei, es poden determinar per reglament modalitats contractuals que per les seves característiques hagin d'estar excloses del sistema d'ofertes.

7. Les unitats de producció que, en aplicació del que preveu aquest article, no estiguin obligades a realitzar ofertes econòmiques, poden percebre una retribució per venda d'energia equivalent al preu marginal per a cada període de programació d'acord amb el que estableix l'article 16, sense perjudici de les especialitats del règim retributiu que els siguin aplicables d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

No obstant això, totes les unitats de producció a què es refereix aquest article han de comunicar a l'operador del mercat, en els termes que s'estableixin per reglament, la producció prevista per a cada període de programació.

8. En els supòsits a què es refereix l'apartat 2 de l'article 10, el Govern pot adoptar mesures que puguin suposar, directament o indirectament, una alteració del sistema d'ofertes.

Article 26. *Drets i obligacions dels productors d'energia elèctrica.*

1. Són drets dels productors d'energia elèctrica:

a) La utilització en les seves unitats de producció de les fonts d'energia primària que considerin més adequades respectant, en tot cas, els rendiments, les característiques tècniques i les condicions de protecció mediambiental que contingui l'autorització de la instal·lació esmentada.

b) Contractar la venda d'energia elèctrica en els termes que preveu la Llei i les seves disposicions de desplegament.

c) Despatxar la seva energia a través de l'operador del sistema.

d) Tenir accés a les xarxes de transport i distribució.

e) Percebre la retribució que els correspongui d'acord amb els termes que preveu aquesta Llei.

f) Rebre la compensació a què puguin tenir dret pels costos en què hagin incorregut en supòsits d'alteracions en el funcionament del sistema, en els supòsits que preveu l'article 10.2 d'aquesta Llei.

2. Són obligacions dels productors d'energia elèctrica:

a) L'exercici de totes les activitats necessàries per produir energia elèctrica en els termes que prevegi la seva autorització i, en especial, pel que fa a seguretat, disponibilitat i manteniment de la potència instal·lada i al compliment de les condicions mediambientals exigibles.

b) La presentació d'ofertes de venda d'energia elèctrica a l'operador del mercat, en els termes que preveu l'article 23.

- c) Estar dotats dels equips de mesura que permetin determinar, per a cada període de programació, l'energia efectivament abocada a la xarxa corresponent.
- d) Adherir-se a les condicions de funcionament del sistema d'ofertes, especialment pel que fa al procediment de liquidació i pagament de l'energia.
- e) Aplicar les mesures que, d'acord amb l'article 10 d'aquesta Llei, adopti el Govern.
- f) Totes les que puguin derivar de l'aplicació d'aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

CAPÍTOL II

Règim especial

Article 27. Règim especial de producció elèctrica.

1. L'activitat de producció d'energia elèctrica té la consideració de producció en règim especial en els casos següents, quan es faci des d'instal·lacions la potència instal·lada de les quals no superi els 50 MW:

- a) Autoproductors que utilitzin la cogeneració o altres formes de producció d'electricitat associades a activitats no elèctriques sempre que suposin un alt rendiment energètic.
- b) Quan s'utilitzi com a energia primària alguna de les energies renovables no consumibles, biomassa o qualsevol tipus de biocarburant, sempre que el seu titular no realitzi activitats de producció en el règim ordinari.
- c) Quan s'utilitzin com a energia primària residus no renovables.

També té la consideració de producció en règim especial la producció d'energia elèctrica des d'instal·lacions de tractament i reducció dels residus dels sectors agrícola, ramader i de serveis, amb una potència instal·lada igual o inferior a 25 MW, quan suposin un alt rendiment energètic.

2. La producció en règim especial es regeix per les seves disposicions específiques i, en el que aquestes no preveuen, per les generals sobre producció elèctrica en el que siguin aplicables.

La condició d'instal·lació de producció acollida a aquest règim especial l'atorguen els òrgans corresponents de les comunitats autònomes amb competència en la matèria.

Article 28. Autorització de la producció en règim especial.

1. La construcció, l'explotació, la modificació substancial, la transmissió i el tancament d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica en règim especial estan sotmesos al règim d'autorització administrativa prèvia que té caràcter reglat.

Les instal·lacions autoritzades per a aquest tipus de producció d'energia elèctrica tenen un tracte diferenciat segons les seves condicions particulars, però sense que hi hagi cap discriminació o privilegi entre aquestes.

2. Els sol·licitants d'aquestes autoritzacions han d'acreditar les condicions tècniques i de seguretat de les instal·lacions proposades, el compliment adequat de les condicions de protecció del medi ambient i la capacitat legal, tècnica i econòmica adequada al tipus de producció que han de dur a terme i, una vegada atorgades, han de proporcionar a l'Administració competent informació periòdica de totes les dades que afectin les condicions que en van determinar l'atorgament.

3. Les autoritzacions a què es refereix l'apartat 1 les atorga l'Administració autonòmica, sense perjudici de les concessions i autoritzacions que siguin necessàries, d'acord amb altres disposicions que hi siguin aplicables i

en especial les relatives a l'ordenació del territori i al medi ambient.

La falta de resolució expressa de les sol·licituds d'autorització a què es refereix aquest article té efectes desestimadors. En tot cas es pot interposar recurs ordinari davant l'autoritat administrativa corresponent.

L'incompliment de les condicions i els requisits establerts en les autoritzacions o la variació substancial dels pressupòsits que en van determinar l'atorgament pot donar lloc a la seva revocació.

Article 29. Destinació de l'energia produïda en règim especial.

L'energia excedentària que defineix l'article 30.2.a) s'ha de sotmetre als principis d'ordenació del títol II i als dels títols III i IV d'aquesta Llei que hi siguin aplicables.

Article 30. Obligacions i drets dels productors en règim especial.

1. Són obligacions generals dels productors d'energia elèctrica en règim especial:

- a) Adoptar les normes de seguretat, reglaments tècnics i d'homologació o certificació de les instal·lacions i instruments que estableixi l'Administració competent.
- b) Complir les normes tècniques de generació, així com les normes de transport i de gestió tècnica del sistema.
- c) Mantenir les instal·lacions en un grau òptim d'operació, de manera que no puguin causar danys a les persones o instal·lacions de tercers.
- d) Facilitar a l'Administració informació sobre producció, consum, venda d'energia i altres aspectes que s'estableixin.
- e) Complir adequadament les condicions establertes de protecció del medi ambient.

2. Els productors en règim especial tenen, en particular, els drets següents:

- a) Incorporar la seva energia excedentària al sistema, i percebre la retribució que es determini de conformitat amb el que disposa aquesta Llei.

A aquests efectes, té la consideració d'energia excedentària la resultant dels saldos instantanis entre l'energia cedida a la xarxa general i la rebuda d'aquesta en tots els punts d'interconnexió entre el productor-consumidor, el productor o l'autogenerador i l'esmentada xarxa en general.

Excepcionalment, el Govern pot autoritzar que instal·lacions en règim especial que utilitzin com a energia primària energies renovables puguin incorporar al sistema la totalitat de l'energia produïda per aquestes. No obstant això, quan les condicions del subministrament elèctric ho facin necessari, el Govern, amb l'informe previ de les comunitats autònomes, pot limitar, per a un període determinat, la quantitat d'energia que poden incorporar al sistema els productors del règim especial.

b) Connectar en paral·lel les seves instal·lacions a la xarxa de l'empresa distribuïdora o de transport corresponent.

c) Utilitzar, conjuntament o alternativament en les seves instal·lacions, l'energia que adquireixi a través d'altres subjectes.

d) Rebre de l'empresa distribuïdora el subministrament d'energia elèctrica que necessitin en les condicions que es determinin per reglament.

3. El règim retributiu de les instal·lacions de producció d'energia elèctrica en règim especial s'ha d'ajustar al que disposa l'apartat 1 de l'article 16 per als productors d'energia elèctrica.

4. Addicionalment, la producció d'energia elèctrica mitjançant energies renovables no hidràuliques, biomassa, així com per les centrals hidroelèctriques de potència igual o inferior a 10 MW, han de percebre una prima que ha de fixar el Govern de manera que el preu de l'electricitat venuda per aquestes instal·lacions estigui dins una banda percentual compresa entre el 80 i el 90 per 100 d'un preu mitjà de l'electricitat, que es calcula dividint els ingressos derivats de la facturació per subministrament d'electricitat entre l'energia subministrada. Els conceptes utilitzats per al càlcul d'aquest preu mitjà es determinen excloent-ne l'impost sobre el valor afegit i qualsevol altre tribut que gravi el consum d'energia elèctrica.

Per a la determinació de les primes s'han de tenir en compte el nivell de tensió de lliurament de l'energia a la xarxa, la contribució efectiva a la millora del medi ambient, a l'estalvi d'energia primària i a l'eficiència energètica, i els costos d'inversió en què s'hagi incorregut, a l'efecte d'aconseguir unes taxes de rendibilitat raonables amb referència al cost del diner en el mercat de capitals.

No obstant això, per a les instal·lacions de producció d'energia elèctrica a què es refereix l'article 27.1, a la lletra c) del primer paràgraf i al segon paràgraf, per a les instal·lacions de producció d'electricitat mitjançant energies renovables, encara que superin els 50 MW de potència instal·lada i per a les centrals hidroelèctriques de potència compresa entre 10 i 50 MW, el Govern ha de determinar la percepció d'una prima que en complementi el règim retributiu.

Excepcionalment, el Govern pot fixar per a l'energia solar una prima per damunt dels límits especificats en aquest article.

5. El Govern, amb la consulta prèvia amb les comunitats autònomes, pot determinar el dret a la percepció d'una prima que complementi el règim retributiu de les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que utilitzin com a energia primària energies renovables no consumibles i no hidràuliques, biomassa, biocarburants o residus agrícoles, ramaders o de serveis, encara que les instal·lacions de producció d'energia elèctrica tinguin una potència instal·lada superior a 50 MW.

Article 31. *Inscripció en el Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica.*

Les instal·lacions d'energia elèctrica en règim especial han d'estar inscrites en el Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica a què es refereix l'apartat 4 de l'article 21 d'aquesta Llei. La inscripció ha d'especificar, en cada cas, el règim retributiu al qual estiguin acollides.

TÍTOL V

Gestió econòmica i tècnica del sistema elèctric

Article 32. *La gestió econòmica i tècnica.*

Per assegurar el funcionament correcte del sistema elèctric dins el marc que estableix aquesta Llei, correspon a l'operador del mercat i operador del sistema, respectivament, assumir les funcions necessàries per realitzar la gestió econòmica referida al desenvolupament eficaç del mercat de producció d'electricitat i la garantia de la gestió tècnica del sistema elèctric.

Article 33. *Operador del mercat.*

1. L'operador del mercat, com a responsable de la gestió econòmica del sistema, assumeix la gestió del sis-

tema d'ofertes de compra i venda d'energia elèctrica en els termes que s'estableixin per reglament.

L'operador del mercat ha d'exercir les seves funcions respectant els principis de transparència, objectivitat i independència, sota el seguiment i control del Comitè d'Agents del Mercat a què es refereix l'apartat 4 d'aquest article.

Actua com a operador del mercat una societat mercantil de l'accionariat de la qual pot formar part qualsevol persona física o jurídica, sempre que la suma de la seva participació directa o indirecta en el capital d'aquesta societat no superi el 10 per 100. Així mateix, la suma de participacions, directes o indirectes, dels subjectes que realitzin activitats en el sector elèctric no ha de superar el 40 per 100, i aquestes accions no es poden syndicar a cap efecte.

2. Són funcions de l'operador del mercat les següents:

a) La recepció de les ofertes de venda emeses per a cada període de programació pels titulars de les unitats de producció d'energia elèctrica.

b) La recepció i acceptació de les ofertes d'adquisició d'energia i les garanties que, si s'escau, siguin procedent.

c) La cassació de les ofertes de venda i d'adquisició partint de l'oferta més barata fins a igualar la demanda en cada període de programació.

d) La comunicació als titulars de les unitats de producció, així com als distribuïdors, comercialitzadors, consumidors qualificats i a l'operador del sistema, dels resultats de la cassació de les ofertes, la programació d'entrada a la xarxa derivada d'aquesta i el preu marginal de l'energia.

e) Rebre de l'operador del sistema la informació relativa a les alteracions introduïdes sobre la cassació, per raó d'alteracions tècniques o situacions excepcionals a la xarxa de transport o, si s'escau, de distribució.

f) La determinació dels preus finals de la producció de l'energia per a cada període de programació i la comunicació a tots els agents implicats.

g) La liquidació i comunicació dels pagaments i cobraments que s'han de fer en virtut del preu final de l'energia resultant del sistema, del funcionament efectiu de les unitats de producció, de la disponibilitat d'unitats de producció en cada període de programació i dels altres costos que es determinin per reglament.

h) Rebre la informació relativa als subjectes que s'han dirigit a l'operador del sistema, a fi que aquest confirmi les incidències que justifiquin l'excepció de demanar ofertes.

i) Informar públicament sobre l'evolució del mercat amb la periodicitat que es determini.

j) Realitzar qualssevol altres funcions que se li assignin per reglament.

3. L'operador del mercat té accés directe al Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica a què es refereix l'apartat 4 de l'article 21, així com al Registre de distribuïdors, comercialitzadors i consumidors qualificats a què es refereix l'apartat 4 de l'article 45, i ha de coordinar les seves actuacions amb l'operador del sistema.

4. Es crea el Comitè d'Agents del Mercat, que té com a funcions la supervisió del funcionament de la gestió econòmica del sistema i la proposta de mesures que puguin redundar en un millor funcionament del mercat de producció.

En el Comitè d'Agents del Mercat han d'estar representats tots els subjectes que tinguin accés al mercat, així com els consumidors qualificats i l'operador del mercat i del sistema.

S'han de desplegar per reglament la composició i les funcions d'aquest òrgan.

Article 34. *Operador del sistema.*

1. L'operador del sistema, com a responsable de la gestió tècnica del sistema, té per objecte garantir la continuïtat i seguretat del subministrament elèctric i la coordinació correcta del sistema de producció i transport.

L'operador del sistema ha d'exercir les seves funcions en coordinació amb l'operador del mercat, sota els principis de transparència, objectivitat i independència.

Actua com a operador del sistema una societat mercantil de l'accionariat de la qual pot formar part qualsevol persona física o jurídica, sempre que la suma de la seva participació directa o indirecta en el capital d'aquesta societat no superi el 10 per 100. Així mateix, la suma de participacions, directes o indirectes, dels subjectes que realitzin activitats en el sector elèctric no ha de superar el 40 per 100, i aquestes accions no es poden syndicar a cap efecte.

La societat que actuï com a operador del sistema ha d'exercir les seves activitats de gestió tècnica i de transport amb la separació comptable adequada.

2. Són funcions de l'operador del sistema les següents:

a) Preveure indicativament i controlar el nivell de garantia de proveïment d'electricitat del sistema a curt i mitjà termini.

b) Preveure a curt i mitjà termini, en coordinació amb l'operador del mercat, la utilització de l'equipament de producció, en especial de l'ús de les reserves hidroelèctriques, d'acord amb la previsió de la demanda, la disponibilitat de l'equipament elèctric i les diferents condicions d'hidraulicitat que es puguin presentar dins el període de previsió.

c) Programar el funcionament de les instal·lacions de producció d'energia elèctrica a partir del resultat de la cassació de les ofertes comunicada per l'operador del mercat, les excepcions que al règim d'ofertes es puguin derivar de l'aplicació del que preveu l'article 25 i les restriccions tècniques del sistema, utilitzant criteris de mercat.

d) Impartir les instruccions necessàries per a l'exploatació correcta del sistema de producció i transport d'acord amb els criteris de fiabilitat i seguretat que s'estableixin, i gestionar el mercat de serveis complementaris que siguin necessaris a aquest efecte.

e) Determinar la capacitat d'ús de les interconnexions internacionals i establir els programes d'intercanvi d'electricitat a curt termini amb els sistemes elèctrics exteriors, en els termes que preveu l'article 13.4 d'aquesta Llei.

f) Rebre la informació necessària sobre els plans de manteniment de les unitats de producció, avaries o altres circumstàncies que puguin comportar l'excepció de l'obligació de presentar ofertes, d'acord amb el que preveu l'article 25 d'aquesta Llei, a fi de confirmar-les amb el procediment que s'estableixi per reglament, cosa que ha de comunicar a l'operador del mercat.

g) Coordinar i modificar, si s'escau, els plans de manteniment de les instal·lacions de transport, de manera que se n'asseguri la compatibilitat amb els plans de manteniment dels grups de generació i s'asseguri un estat de disponibilitat adequat de la xarxa que garanteixi la seguretat del sistema.

h) Establir i controlar les mesures de fiabilitat del sistema de producció i transport, afectant qualsevol element del sistema elèctric que sigui necessari, així com els plans de maniobres per a la reposició del servei en cas de fallades generals en el subministrament d'energia elèctrica, i coordinar-ne i controlar-ne l'execució.

Quan com a conseqüència d'això s'hagi d'alterar l'ordre d'entrada en funcionament d'unitats de producció d'energia elèctrica derivat de la cassació d'ofertes, l'operador del sistema ha de procurar, quan les condicions tèc-

niques ho permetin, respectar l'ordre de precedència econòmica derivat de la cassació.

i) Col·laborar amb l'operador del mercat en la liquidació de l'energia.

j) Executar, en l'àmbit de les seves funcions, les decisions que adopti el Govern en execució del que preveu l'apartat 2 de l'article 10.

k) Impartir les instruccions d'operació de la xarxa de transport, incloses les interconnexions internacionals, per a la seva maniobra en temps real.

l) Dur a terme aquelles altres activitats relacionades amb les anteriors que siguin convenients per a la prestació del servei, així com qualssevol altres funcions que li atribueixin les disposicions vigents.

TÍTOL VI

Transport d'energia elèctrica

Article 35. *La xarxa de transport d'energia elèctrica.*

1. La xarxa de transport d'energia elèctrica està constituïda per les línies, parcs, transformadors i altres elements elèctrics amb tensions iguals o superiors a 220 KV i aquelles altres instal·lacions, sigui quina sigui la seva tensió, que compleixin funcions de transport o d'interconnexió internacional i, si s'escau, les interconnexions amb els sistemes elèctrics espanyols insulars i extrapeninsulars.

Així mateix, es consideren elements constitutius de la xarxa de transport tots els actius de comunicacions, proteccions, control, serveis auxiliars, terrenys, edificacions i altres elements auxiliars, elèctrics o no, necessaris per al funcionament adequat de les instal·lacions específiques de la xarxa de transport abans definida.

2. El gestor de la xarxa de transport és responsable del desenvolupament i l'ampliació de la xarxa de transport en alta tensió que defineix aquest article, de tal manera que garanteixi el manteniment i la millora d'una xarxa configurada sota criteris homogenis i coherents. Així mateix, correspon al gestor de la xarxa de transport la gestió del trànsit d'electricitat entre sistemes exteriors que es realitzin utilitzant les xarxes del sistema elèctric espanyol.

En tot cas, el gestor de la xarxa de transport pot realitzar activitats de transport en els termes que estableix aquesta Llei.

3. S'han d'establir totes les normes tècniques que siguin necessàries per garantir la fiabilitat del subministrament d'energia elèctrica i de les instal·lacions de la xarxa de transport i les que hi estan connectades. Aquestes normes s'han d'atenir a criteris d'acceptació general i són objectives i no discriminatòries.

Article 36. *Autorització d'instal·lacions de transport d'energia elèctrica.*

1. La construcció, explotació, modificació, transmissió i tancament de les instal·lacions de transport que preveu l'article 35.1 requereix l'autorització administrativa prèvia en els termes que estableixen aquesta Llei i les seves disposicions de desplegament.

L'autorització administrativa de tancament d'una instal·lació pot imposar al seu titular l'obligació de procedir al seu desmantellament.

2. Els sol·licitants d'autoritzacions per a instal·lacions de transport d'energia elèctrica han d'acreditar suficientment els aspectes següents:

a) Les condicions tècniques i de seguretat de les instal·lacions i de l'equip associat.

b) El compliment adequat de les condicions de protecció del medi ambient.

c) Les característiques de l'emplaçament de la instal·lació.

d) La seva capacitat legal, tècnica i economicofinancera per a la realització del projecte.

3. Les autoritzacions a què es refereix l'apartat 1 les atorga l'Administració competent, sense perjudici de les concessions i autoritzacions que siguin necessàries, d'acord amb altres disposicions que hi siguin aplicables i en especial les relatives a l'ordenació del territori i al medi ambient.

La falta de resolució expressa de les sol·licituds d'autorització a què es refereix aquest article té efectes desestimadors. En tot cas, es pot interposar un recurs ordinari davant l'autoritat administrativa corresponent.

En el cas d'instal·lacions de transport l'autorització dels quals l'hagin d'atorgar les comunitats autònomes, aquestes han de sol·licitar un informe previ a l'Administració General de l'Estat, en què aquesta ha de consignar les possibles afeccions de la projectada instal·lació als plans de desenvolupament de la xarxa, a la gestió tècnica del sistema i al règim econòmic que regula aquesta Llei, que l'Administració autoritzant ha de tenir en compte en l'atorgament de l'autorització.

Els criteris que determinen l'atorgament de les autoritzacions han d'atènyer, entre altres circumstàncies, la qualificació tècnica dels sol·licitants i la incidència de la instal·lació en el conjunt del sistema elèctric.

Les autoritzacions de construcció i explotació d'instal·lacions de transport es poden atorgar mitjançant un procediment que assegurï la concurrència, promogut i resolt per l'Administració competent. En aquest supòsit, l'informe de l'Administració de l'Estat té per objecte, addicionalment, les bases del concurs.

Les bases del concurs poden incorporar, si s'escau, condicions relatives a la destinació de la instal·lació per al cas de cessament en l'explotació d'aquestes per part del seu titular i que poden comportar-ne la transmissió forçosa o el desmantellament.

4. Els titulars d'autoritzacions d'instal·lacions de transport han de revestir la forma de societat mercantil de nacionalitat espanyola o, si s'escau, d'un altre Estat membre de la Unió Europea amb establiment permanent a Espanya.

Article 37. *Contingut de les autoritzacions d'instal·lacions de transport.*

1. Les autoritzacions d'instal·lacions de transport han de contenir tots els requisits que hagin de ser observats en la seva construcció i explotació.

Els titulars d'instal·lacions de transport d'energia elèctrica tenen els drets i les obligacions següents:

a) Realitzar les seves activitats en la forma autoritzada i de conformitat amb les disposicions aplicables, prestant el servei de transport de manera regular i contínua amb els nivells de qualitat que es determinin i mantenint les instal·lacions en les condicions de conservació i idoneïtat tècnica adequades.

b) Facilitar l'ús de les seves instal·lacions per als moviments d'energia resultants del que disposa aquesta Llei, i admetre la utilització de les seves xarxes de transport per tots els subjectes autoritzats, en condicions no discriminatòries, d'acord amb les normes tècniques de transport.

c) Maniobrar i mantenir les instal·lacions de la seva propietat d'acord amb les instruccions i directrius a què fa referència l'apartat k) de l'article 34.2.

d) El reconeixement per part de l'Administració d'una retribució per l'exercici de la seva activitat dins el sistema

elèctric en els termes que estableix el títol III d'aquesta Llei.

e) Exigir que les instal·lacions connectades a les de la seva propietat reuneixin les condicions tècniques establertes i s'usin de manera adequada.

2. L'incompliment de les condicions i els requisits establerts en les autoritzacions o la variació substancial dels pressupòsits que en van determinar l'atorgament poden donar lloc a la seva revocació.

Article 38. *Accés a les xarxes de transport.*

1. Les instal·lacions de transport les poden utilitzar els subjectes i consumidors qualificats i els subjectes no nacionals autoritzats, d'acord amb el que disposa l'article 13. El preu per l'ús de xarxes de transport està determinat pel pretege aprovat pel Govern.

2. El gestor de la xarxa de transport només pot denegar l'accés a la xarxa en cas que no disposi de la capacitat necessària.

La denegació ha de ser motivada. La falta de capacitat necessària només es pot justificar per criteris de seguretat, regularitat o qualitat dels subministraments, atenent les exigències que a aquests efectes s'estableixin per reglament.

3. En els casos en què se suscitin conflictes en relació amb l'aplicació de contractes d'accés a la xarxa, aquests conflictes s'han de sotmetre a la resolució de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric, d'acord amb el que preveu l'article 8 d'aquesta Llei.

TÍTOL VII

Distribució d'energia elèctrica

Article 39. *Regulació de la distribució.*

1. La distribució d'energia elèctrica es regeix pel que disposa aquesta Llei i ha de ser objecte d'ordenació atenent la coordinació necessària del seu funcionament, la normativa uniforme que es requereixi, la seva retribució conjunta i les competències autonòmiques.

2. L'ordenació de la distribució té per objecte establir i aplicar principis comuns que garanteixin la seva relació adequada amb la resta d'activitats elèctriques, determinar les condicions de trànsit de l'energia elèctrica per les xarxes esmentades, establir la suficient igualtat entre els qui realitzen l'activitat en tot el territori i la fixació de condicions comunes equiparables per a tots els usuaris de l'energia.

Aquesta ordenació consisteix en l'establiment de la normativa bàsica, en la previsió del funcionament i desenvolupament coordinat de les xarxes de distribució en el territori nacional i en les condicions de trànsit de l'energia elèctrica per aquestes.

3. Els criteris de regulació de la distribució d'energia elèctrica, que s'han d'establir atenent zones elèctriques amb característiques comunes i vinculades amb la configuració de la xarxa de transport i d'aquesta amb les unitats de producció, els ha de fixar el Ministeri d'Indústria i Energia, amb l'acord previ amb les comunitats autònomes afectades, perquè hi hagi la coordinació adequada del desenvolupament de les activitats de distribució.

Article 40. *Autorització d'instal·lacions de distribució.*

1. Estan subjectes a autorització administrativa la construcció, modificació, explotació i transmissió i tancament de les instal·lacions de distribució d'energia elèctrica, amb independència de la seva destinació o ús.

L'autorització administrativa de tancament d'una instal·lació pot imposar al seu titular l'obligació de procedir al seu desmantellament.

L'Administració competent ha de denegar l'autorització quan no es compleixin els requisits previstos legalment o l'empresa no garanteixi la capacitat legal, tècnica i econòmica necessàries per emprendre l'activitat proposada, o quan tingui una incidència negativa en el funcionament del sistema.

Els sol·licitants han de revestir la forma de societat mercantil de nacionalitat espanyola o, si s'escau, d'un altre Estat membre de la Unió Europea amb establiment permanent a Espanya.

2. L'autorització en cap cas s'entén concedida en règim de monopoli ni concedeix drets exclusius.

3. Les autoritzacions a què es refereix l'apartat 1 les atorga l'Administració competent, sense perjudici de les concessions i autoritzacions que siguin necessàries, d'acord amb altres disposicions que hi siguin aplicables i en especial les relatives a l'ordenació del territori i al medi ambient.

La falta de resolució expressa de les sol·licituds d'autorització a què es refereix aquest article té efectes desestimadors. En tot cas, es pot interposar un recurs ordinari davant l'autoritat administrativa corresponent.

Article 41. *Obligacions i drets de les empreses distribuïdores.*

1. Són obligacions de les empreses distribuïdores:

a) Realitzar el subministrament d'energia als usuaris a tarifa en els termes que preveu el títol següent.

b) Realitzar les seves activitats en la forma autoritzada i de conformitat amb les disposicions aplicables, prestant el servei de distribució de manera regular i contínua, i amb els nivells de qualitat que es determinin, mantenint les xarxes de distribució elèctrica en les condicions de conservació i idoneïtat tècnica adequades.

c) Procedir a l'ampliació de les instal·lacions de distribució quan sigui necessari per atendre noves demandes de subministrament elèctric, sense perjudici del que resulti de l'aplicació del règim que s'estableixi per reglament per a les empreses elèctriques.

Quan hi hagi diversos distribuïdors les instal·lacions dels quals siguin susceptibles d'ampliació per atendre nous subministraments i cap d'aquests decideix emprendre-la, l'Administració competent, ha de determinar quin d'aquests distribuïdors l'ha de dur a terme, atenant-ne les condicions.

d) Comunicar al Ministeri d'Indústria i Energia les autoritzacions d'instal·lació que els concedeixin altres administracions, així com les modificacions rellevants de la seva activitat, a efectes del reconeixement dels seus costos en la determinació de la tarifa i la fixació del seu règim de retribució.

e) Comunicar al Ministeri d'Indústria i Energia i a l'Administració competent la informació que es determini sobre preus, consums, facturacions i condicions de venda aplicables als consumidors, distribució de consumidors i volum corresponent per categories de consum, així com qualsevol informació relacionada amb l'activitat que duguin a terme dins el sector elèctric.

2. Són drets de les empreses distribuïdores:

a) El reconeixement per part de l'Administració d'una retribució per l'exercici de la seva activitat dins el sistema elèctric nacional en els termes que estableix el títol III d'aquesta Llei.

b) Adquirir l'energia elèctrica necessària per atendre el subministrament dels seus clients.

c) Percebre la retribució que li correspongui per l'exercici de l'activitat de distribució.

3. El Govern ha de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat» les zones elèctriques diferenciades en el territori nacional d'acord amb l'apartat 3 de l'article 39, així com l'empresa o empreses de distribució que han d'actuar com a gestor de la xarxa en cadascuna de les zones.

La determinació de les zones elèctriques i del gestor o gestors de la xarxa de cadascuna de les zones s'ha de fer amb l'audiència prèvia a les empreses de distribució i amb l'informe previ de les comunitats corresponents, quan la zona afecti l'àmbit territorial de més d'una comunitat autònoma i amb l'acord previ amb la comunitat autònoma corresponent, quan la zona se cenyeixi al seu àmbit territorial.

El gestor de la xarxa de distribució en cada zona ha de determinar els criteris de l'explotació i manteniment de les xarxes i garantir-ne la seguretat, la fiabilitat i l'eficàcia, d'acord amb la normativa mediambiental que hi sigui aplicable.

El gestor de la xarxa ha de preservar el caràcter confidencial de la informació de què tingui coneixement en l'exercici de la seva activitat, quan de la seva divulgació es puguin derivar problemes d'índole comercial, sense perjudici de l'obligació d'informació a les administracions públiques derivada d'aquesta Llei o les seves normes de desplegament.

Article 42. *Accés a les xarxes de distribució.*

1. Les instal·lacions de distribució les poden utilitzar els subjectes i consumidors qualificats i els subjectes no nacionals que puguin realitzar intercanvis intracomunitaris i internacionals, d'acord amb el que disposa l'article 13 per al trànsit d'electricitat. El preu per l'ús de xarxes de distribució està determinat pel peatge aprovat pel Govern.

2. El gestor de la xarxa de distribució només pot denegar l'accés a la xarxa en cas que no disposi de la capacitat necessària.

La denegació ha de ser motivada. La falta de capacitat necessària només es pot justificar per criteris de seguretat, regularitat o qualitat dels subministraments, atenant les exigències que a aquests efectes s'estableixin per reglament.

3. En els casos en què se suscitin conflictes en relació amb l'aplicació de contractes d'accés a la xarxa, aquests conflictes s'han de sotmetre a la resolució de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric, d'acord amb el que preveu l'article 8 d'aquesta Llei.

Article 43. *Línies directes.*

1. Els productors i els consumidors qualificats poden sol·licitar autorització administrativa per a la construcció de línies directes de transport o distribució, i el seu ús queda exclòs del règim retributiu que aquesta Llei estableix per a les activitats de transport i distribució.

2. Els sol·licitants d'autoritzacions per a la construcció de línies directes han d'acreditar la seva capacitat legal, tècnica i econòmica per emprendre l'obra proposada, així com les característiques de l'emplaçament de la instal·lació i el compliment de les condicions de protecció del medi ambient.

3. La construcció de línies directes queda exclosa de l'aplicació de les disposicions que en matèria d'expropiació i servituds s'estableixen al títol IX d'aquesta Llei, i s'han de sotmetre a l'ordenament jurídic general.

4. Les línies directes només les poden utilitzar els subjectes titulars de l'autorització administrativa i les seves instal·lacions o filials en què tinguin una participació significativa, i no es pot concedir accés a tercers.

L'obertura a tercers de l'ús de la xarxa exigeix la seva venda, cessió o aportació a una empresa transportista o distribuïdora de manera que la xarxa quedi integrada en el sistema general.

TÍTOL VIII

Subministrament d'energia elèctrica

CAPÍTOL I

Subministrament als usuaris i gestió de la demanda elèctrica

Article 44. *Subministrament.*

1. El subministrament d'energia elèctrica als usuaris l'han de dur a terme les corresponents empreses distribuïdores quan es tracti de consumidors a tarifa, o les empreses comercialitzadores en el cas de consumidors acollits a la condició de qualificats.

2. Les persones jurídiques que vulguin actuar com a comercialitzadores han de disposar de l'autorització administrativa prèvia, que té caràcter reglat i l'atorga l'Administració competent, atenent el compliment dels requisits que s'estableixin per reglament, entre els quals s'inclouen, en tot cas, la capacitat legal, tècnica i econòmica suficient del sol·licitant. La sol·licitud d'autorització administrativa per actuar com a comercialitzador ha d'especificar l'àmbit territorial en què es pretengui dur a terme l'activitat.

En cap cas l'autorització s'entén concedida en règim de monopoli, ni concedeix drets exclusius.

Per poder adquirir energia elèctrica amb la finalitat de subministrar els seus clients, les empreses comercialitzadores a què es refereix aquest apartat han d'estar inscrites en el Registre a què es refereix l'article 45.4 d'aquesta Llei i presentar a l'operador del mercat garantia suficient per cobrir la seva demanda d'energia d'acord amb el que s'estableixi per reglament.

Article 45. *Obligacions i drets de les empreses distribuïdores i comercialitzadores en relació amb el subministrament.*

1. Són obligacions de les empreses distribuïdores en relació amb el subministrament d'energia elèctrica:

a) Atendre en condicions d'igualtat les demandes de nous subministraments elèctrics a les zones en què operin i formalitzar els contractes de subministrament d'acord amb el que estableixi l'Administració.

S'han de regular per reglament les condicions i procediments per a l'establiment d'empreses elèctriques i la connexió de nous usuaris a les xarxes de distribució.

b) Procedir al mesurament dels subministraments en la forma que es determini per reglament; preservar, en tot cas, la seva exactitud i l'accessibilitat als corresponents aparells, i facilitar el control de les administracions competents.

c) Aplicar als consumidors la tarifa que, de conformitat amb el que disposi l'Administració General de l'Estat, els correspongui.

d) Informar els consumidors en l'elecció de la tarifa elèctrica més convenient per a ells.

e) Posar en pràctica els programes de gestió de la demanda aprovats per l'Administració.

f) Procurar fer un ús racional de l'energia.

g) Assegurar el nivell de qualitat del servei que, d'acord amb els criteris de diferenciació per àrees i tipologia del consum a què es refereix el capítol següent, s'estableixi per reglament.

h) Adquirir l'energia necessària per a l'exercici de les seves activitats, i fer el pagament de les seves adquisicions d'acord amb el procediment de liquidació que s'estableixi a aquest efecte.

2. Són obligacions de les empreses comercialitzadores, en relació amb el subministrament:

a) Procedir directament o a través del corresponent distribuïdor al mesurament dels subministraments en la forma que es determini per reglament; preservar, en tot cas, la seva exactitud i l'accessibilitat als corresponents aparells, i facilitar el control de les administracions competents.

b) Posar en pràctica els programes de gestió de la demanda aprovats per l'Administració.

c) Procurar fer un ús racional de l'energia.

d) Adquirir l'energia necessària per a l'exercici de les seves activitats, i fer el pagament de les seves adquisicions d'acord amb el procediment de liquidació que s'estableixi a aquest efecte.

3. Les empreses distribuïdores i comercialitzadores tenen dret a:

a) Exigir que les instal·lacions i aparells receptors dels usuaris reuneixin les condicions tècniques i de construcció que es determinin, així com el seu bon ús i el compliment de les condicions establertes perquè el subministrament es produeixi sense deteriorament o degradació de la seva qualitat per a altres usuaris.

b) Facturar i cobrar el subministrament realitzat.

4. Es crea, al Ministeri d'Indústria i Energia, el Registre administratiu de distribuïdors, comercialitzadors i consumidors qualificats. Per reglament, amb l'informe previ de les comunitats autònomes, se n'ha d'establir l'organització, així com els procediments d'inscripció i comunicació de dades a aquest Registre.

La inscripció en el Registre administratiu de distribuïdors, comercialitzadors i consumidors qualificats és una condició necessària per a la presentació d'ofertes d'adquisició d'energia a l'operador del mercat.

Les comunitats autònomes amb competències en la matèria poden crear i gestionar els corresponents registres territorials en què han d'estar inscrites totes les instal·lacions ubicades en l'àmbit territorial d'aquelles.

Article 46. *Programes de gestió de la demanda.*

1. Les empreses distribuïdores i comercialitzadores, en coordinació amb els diversos agents que actuen sobre la demanda, poden desenvolupar programes d'actuació que, mitjançant una gestió de la demanda elèctrica adequada, millorin el servei prestat als usuaris i l'eficiència i l'estalvi energètics.

El compliment dels objectius previstos en els programes esmentats pot donar lloc al reconeixement dels costos en què s'incorri per a la seva posada en pràctica de conformitat amb el que disposa el títol III. Als efectes d'aquest reconeixement els programes els ha d'aprovar el Ministeri d'Indústria i Energia, amb l'informe previ de les comunitats autònomes en el seu àmbit territorial.

2. Sense perjudici d'això, l'Administració pot adoptar mesures que incentivin la millora del servei als usuaris i l'eficiència i l'estalvi energètics, directament o a través d'agents econòmics l'objecte dels quals sigui l'estalvi i la introducció de la màxima eficiència en l'ús final de l'electricitat.

Article 47. *Plans d'estalvi i eficiència energètica.*

1. L'Administració General de l'Estat i les comunitats autònomes, en l'àmbit de les seves respectives competències territorials, poden establir, mitjançant plans d'estalvi i eficiència energètica, les normes i principis bàsics per potenciar les accions encaminades a la consecució dels objectius següents:

a) Optimitzar els rendiments dels processos de transformació de l'energia, inherents a sistemes productius o de consum.

b) Analitzar i controlar el desenvolupament de projectes de creació de plantes industrials de gran consum d'energia, segons criteris de rendibilitat energètica a escala nacional.

c) Millorar el rendiment o substituir el tipus de combustible en empreses o sectors d'alt consum energètic, d'acord amb els interessos a escala nacional.

Quan aquests plans d'estalvi i eficiència energètica estableixin accions incentivades amb fons públics, les administracions poden exigir a les persones físiques o jurídiques participants la presentació d'una auditoria energètica dels resultats obtinguts.

CAPÍTOL II

Qualitat del subministrament elèctric

Article 48. *Qualitat del subministrament elèctric.*

1. El subministrament d'energia elèctrica l'han de fer les empreses titulars d'autoritzacions previstes en aquesta Llei amb les característiques i continuïtat que es determinin per reglament per al territori nacional, tenint en compte la diferenciació per zones a què es refereix el número següent.

Per a això, les empreses d'energia elèctrica han de disposar del personal i mitjans necessaris per garantir la qualitat del servei que exigeixin les reglamentacions vigents.

Les empreses elèctriques i, en particular, les distribuïdores i comercialitzadores han de promoure la incorporació de tecnologies avançades en el mesurament i per al control de la qualitat del subministrament elèctric.

2. L'Administració General de l'Estat ha d'establir les línies d'actuació en matèria de qualitat del servei, tendents a la consecució dels objectius de qualitat, tant en consum final com les zones que, per les seves característiques demogràfiques i tipologia del consum, es puguin considerar idònies per a la determinació d'objectius diferencials.

Per a la implantació d'aquestes línies d'actuació s'han d'instrumentar programes d'actuació en col·laboració amb les comunitats autònomes que, sense perjudici d'altres mesures, es poden prendre en consideració per al reconeixement de costos a efectes retributius, amb l'informe previ de l'Administració competent per autoritzar les instal·lacions de distribució corresponents, en què es constati que les inversions esmentades responen a la consecució dels objectius de qualitat previstos.

L'Administració General de l'Estat ha de determinar uns índexs objectius de qualitat del servei, així com uns valors entre els quals puguin oscil·lar aquests índexs, que s'han de complir tant en l'àmbit d'usuari individual, com per a cada zona geogràfica atesa per un únic distribuïdor. Aquests índexs han de prendre en consideració la continuïtat del subministrament, relatiu al nombre i la durada de les interrupcions i la qualitat del producte relativa a les característiques de la tensió. Les empreses elèctriques estan obligades a facilitar a l'Administració la informació, convenientment auditada, necessària per a la determinació objectiva de la qualitat del servei. Les dades dels índexs abans esmentats s'han de fer públiques amb una periodicitat anual.

Les empreses elèctriques poden declarar l'existència de zones en què tinguin dificultat temporal per al manteniment de la qualitat exigible, i a la vegada presentar un pla de millora de la qualitat del subministrament que ha d'aprovar l'Administració competent.

3. Si la baixa qualitat de la distribució d'una zona és contínua, o pot produir conseqüències greus per als usuaris, o hi concorren circumstàncies especials que puguin posar en perill la seguretat en el servei elèctric, l'Administració competent pot establir les directrius d'actuació que han de portar a terme les empreses distribuïdores per restablir la qualitat del servei.

4. Per reglament s'ha d'establir el procediment per determinar les reduccions que s'hagin d'aplicar en la facturació que han d'abonar els usuaris si es constata que la qualitat del servei individual prestat per l'empresa és inferior a l'exigible per reglament.

Article 49. *Potestat inspectora.*

1. Els òrgans de l'Administració competent han de disposar, d'ofici o a instància de part, la pràctica de totes les inspeccions i verificacions que es necessitin per comprovar la regularitat i continuïtat en la prestació de les activitats necessàries per al subministrament, així com per garantir la seguretat de les persones i de les coses.

2. Les inspeccions a què al·ludeix el paràgraf anterior han de procurar, en tot moment, que es mantinguin les característiques de l'energia subministrada dins els límits autoritzats oficialment.

Article 50. *Suspensió del subministrament.*

1. El subministrament d'energia elèctrica als consumidors només es pot suspendre quan aquesta possibilitat consti en el contracte de subministrament, que mai no pot invocar problemes d'ordre tècnic o econòmic que el dificultin, o per causa de força major o situacions de les quals es pugui derivar una amenaça certa per a la seguretat de les persones o les coses, llevat del que disposen els apartats següents.

En el cas del subministrament a consumidors qualificats, cal atènyer-se a les condicions de garantia de subministrament i suspensió que hagin pactat.

2. No obstant això, es pot suspendre temporalment quan això sigui imprescindible per al manteniment, seguretat del subministrament, reparació d'instal·lacions o millora del servei. En tots aquests supòsits, la suspensió requereix l'autorització administrativa prèvia i la comunicació als usuaris en la forma que es determini per reglament.

3. En les condicions que es determinin per reglament es pot suspendre el subministrament d'energia elèctrica als consumidors privats a tarifa quan hagin transcorregut almenys dos mesos des que se'ls va requerir fefaentment el pagament, sense que aquest s'hagi fet efectiu. A aquests efectes, el requeriment s'ha de practicar per qualsevol mitjà que permeti tenir constància de la recepció per part de l'interessat o el seu representant, així com de la data, la identitat i el seu contingut.

En el cas de les administracions públiques, transcorreguts dos mesos des que se'ls va requerir fefaentment el pagament sense que aquest s'hagi efectuat, s'han de començar a meritjar interessos que són equivalents a l'interès legal del diner incrementat en 1,5 punts. Si transcorreguts quatre mesos des del primer requeriment, no s'ha fet efectiu el pagament, el subministrament es pot interrompre.

En cap cas no es pot suspendre el subministrament d'energia elèctrica a les instal·lacions dels serveis de les quals hagin estat declarats com a essencials. S'han d'establir per reglament els criteris per determinar quins serveis s'han d'entendre com a essencials. No obstant això, les empreses distribuïdores o comercialitzadores poden afectar els pagaments que percebin d'aquells dels seus clients que tinguin subministraments vinculats a serveis declarats com a essencials en situació de morositat, a l'abonament de les factures corresponents als serveis

esmentats, amb independència de l'assignació que el client, públic o privat, hagi atribuït a aquests pagaments.

4. Una vegada realitzat el pagament del que deu el consumidor al qual se li ha suspès el subministrament, aquest se li ha de reposar immediatament.

Article 51. Normes tècniques i de seguretat de les instal·lacions elèctriques.

1. Les instal·lacions de producció, transport i distribució d'energia elèctrica, les destinades a la seva recepció pels usuaris, els equips de consum, així com els elements tècnics i materials per a les instal·lacions elèctriques s'han d'ajustar a les corresponents normes tècniques de seguretat i qualitat industrials, de conformitat amb el que preveu la Llei 21/1992, de 16 de juliol, d'indústria, sense perjudici del que preveu la normativa autonòmica corresponent.

2. Les reglamentacions tècniques a què al·ludeix el paràgraf anterior tenen per objecte:

a) Protegir les persones i la integritat i funcionalitat dels béns que puguin resultar afectats per les instal·lacions.

b) Aconseguir la regularitat necessària en els subministraments d'energia elèctrica.

c) Establir regles de normalització per facilitar la inspecció de les instal·lacions, impedir una excessiva diversificació del material elèctric i unificar les condicions del subministrament.

d) Obtenir la màxima racionalitat i aprofitaments tècnic i econòmic de les instal·lacions.

e) Incrementar la fiabilitat de les instal·lacions i la millora de la qualitat dels subministraments d'energia.

f) Protegir el medi ambient i els drets i interessos dels consumidors i usuaris.

g) Aconseguir els nivells adequats d'eficiència en l'ús de l'electricitat.

3. Sense perjudici de les restants autoritzacions que regula aquesta Llei i als efectes del que preveu aquest article, la construcció, ampliació o modificació d'instal·lacions elèctriques requereix, amb caràcter previ a la seva posada en marxa, la corresponent autorització administrativa en els termes que es disposi per reglament.

TÍTOL IX

Expropiació i servituds

Article 52. Utilitat pública.

1. Es declaren d'utilitat pública les instal·lacions elèctriques de generació, transport i distribució d'energia elèctrica, als efectes d'expropiació forçosa dels béns i drets necessaris per al seu establiment i de la imposició i exercici de la servitud de pas.

2. Aquesta declaració d'utilitat pública s'estén als efectes de l'expropiació forçosa d'instal·lacions elèctriques i dels seus emplaçaments quan per raons d'eficiència energètica, tecnològiques o mediambientals sigui oportuna la seva substitució per noves instal·lacions o la realització de modificacions substancials en aquestes.

Article 53. Sol·licitud de la declaració d'utilitat pública.

1. Per al reconeixement en concret de la utilitat pública de les instal·lacions al·ludides a l'article anterior, és necessari que l'empresa interessada ho sol·liciti, incloent-hi una relació concreta i individualitzada dels béns o drets que el sol·licitant consideri d'expropiació necessària.

2. La petició s'ha de sotmetre a informació pública i s'ha de demanar un informe dels organismes afectats.

3. Conclou la tramitació, el reconeixement de la utilitat pública l'ha d'acordar el Ministeri d'Indústria i Energia, si l'autorització de la instal·lació correspon a l'Estat, sense perjudici de la competència del Consell de Ministres en cas d'oposició d'organismes o altres entitats de dret públic, o l'organisme competent de les comunitats autònomes en els altres casos.

Article 54. Efectes de la declaració d'utilitat pública.

1. La declaració d'utilitat pública porta implícita en tot cas la necessitat d'ocupació dels béns o d'adquisició dels drets afectats i implica l'ocupació urgent als efectes de l'article 52 de la Llei d'expropiació forçosa.

2. Igualment, porta implícita l'autorització per a l'establiment o pas de la instal·lació elèctrica sobre terrenys de domini, ús o servei públic o patrimonials de l'Estat, o de les comunitats autònomes, o d'ús públic, propis o comunals de la província o municipi, obres i serveis d'aquests i zones de servitud pública.

Article 55. Dret supletori.

Pel que fa a la matèria que regulen els articles precedents és d'aplicació supletòria el que disposen la legislació general sobre expropiació forçosa i el Codi civil quan sigui procedent.

Article 56. Servitud de pas.

1. La servitud de pas d'energia elèctrica té la consideració de servitud legal, grava els béns aliens en la forma i amb l'abast que determina aquesta Llei i es regeix pel que disposen aquesta Llei, les seves disposicions de desplegament i la legislació esmentada a l'article anterior.

2. La servitud de pas aeri comprèn, a més del vol sobre el predi servent, l'establiment de pals, torres o suports fixos per a la sustentació de cables conductors d'energia.

3. La servitud de pas subterrani comprèn l'ocupació del subsòl pels cables conductors, a la profunditat i amb les altres característiques que assenyali la legislació urbanística aplicable.

4. Una i altra forma de servitud comprenen igualment el dret de pas o accés i l'ocupació temporal de terrenys o altres béns necessaris per a construcció, vigilància, conservació i reparació de les instal·lacions corresponents.

Article 57. Limitacions a la constitució de servitud de pas.

No es pot imposar servitud de pas per a les línies d'alta tensió:

a) Sobre edificis, els seus patis, corrals, centres escolars, camps esportius i jardins i horts, també tancats, annexos a habitatges que ja hi havia en el moment que es va decretar la servitud, sempre que l'extensió dels horts i jardins sigui inferior a mitja hectàrea.

b) Sobre qualsevol gènere de propietats particulars, si la línia es pot instal·lar tècnicament, sense variació de traçat superior a la que es determini per reglament, sobre terrenys de domini, ús o servei públic o patrimonials de l'Estat, comunitats autònomes, de les províncies o els municipis, o seguint límits de finques de propietat privada.

Article 58. Relacions civils.

1. La servitud de pas d'energia elèctrica no impedeix al propietari del predi servent envoltar-lo o edificar sobre aquest, salvaguardant la servitud esmentada, sempre que sigui autoritzat per l'Administració competent, que ha de

prendre en especial consideració la normativa vigent en matèria de seguretat.

Així mateix el propietari pot sol·licitar el canvi de traçat de la línia, si no hi ha dificultats tècniques, i són a càrrec seu les despeses de la variació.

2. La variació de l'estesa d'una línia com a conseqüència de projectes o plans aprovats per l'Administració comporta el pagament del cost de la variació.

TÍTOL X

Infraccions i sancions

Article 59. *Principis generals.*

1. Són infraccions administratives les accions i omissions que es tipifiquen als articles següents.

2. Les infraccions administratives que estableix aquesta Llei s'entenen sense perjudici de les responsabilitats civils i penals o d'un altre ordre en què puguin incórrer les empreses titulars d'activitats elèctriques o els seus usuaris.

Article 60. *Infraccions molt greus.*

Són infraccions molt greus:

1. L'incompliment de les condicions i els requisits aplicables a instal·lacions, de manera que es posi en perill manifest les persones i els béns.

2. L'incompliment dels actes dictats per l'operador del mercat o del sistema o de les disposicions sobre adquisició i liquidació d'energia.

3. La utilització d'instruments, aparells o elements subjectes a seguretat industrial sense complir les normes reglamentàries, quan comportin un perill o dany greu per a persones, béns o per al medi ambient.

4. La interrupció o suspensió del subministrament d'energia elèctrica per a una zona o grup de població sense que hi hagi els requisits legals que ho justifiquin.

5. La negativa a subministrar energia elèctrica a nous usuaris, sense que hi hagi raons que ho justifiquin.

6. La negativa a admetre verificacions o inspeccions reglamentàries acordades en cada cas per l'Administració competent, per la Comissió Nacional del Sistema Elèctric, o l'obstrucció de la seva pràctica.

7. L'aplicació als consumidors de tarifes no autoritzades per l'Administració.

8. L'aplicació irregular de les tarifes autoritzades, de manera que es produeixi una alteració en el preu superior al 15 per 100.

9. L'incompliment de les obligacions resultants de l'aplicació del sistema tarifari o dels criteris de recaptació.

10. Qualsevol altra actuació en el subministrament o consum d'energia elèctrica, que impliqui una alteració percentual de la realitat del que s'ha subministrat o consumit superior al 15 per 100.

11. La negativa, no merament ocasional o aïllada, a facilitar a l'Administració o a la Comissió Nacional del Sistema Elèctric la informació que se sol·liciti o a la de verificació i control comptable legalment establerts.

12. La reducció, sense autorització, de la capacitat de producció o de subministrament d'energia elèctrica.

13. La realització d'activitats incompatibles d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

14. L'exercici d'activitats elèctriques sense les autoritzacions adequades o en instal·lacions que no en tinguin.

15. L'incompliment habitual de les instruccions relatives a l'ampliació, millora i adaptació de les xarxes i instal·lacions elèctriques, per a la prestació adequada del

servei i la continuïtat del subministrament, impartides per l'Administració competent.

16. La no-presentació d'ofertes, no merament ocasional o aïllada, a l'operador del mercat per les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que estiguin obligades a fer-ho d'acord amb aquesta Llei sense que hi hagi la confirmació de l'operador del sistema.

17. No tenir la comptabilitat exigida d'acord amb aquesta Llei o portar-la amb vicis o irregularitats essencials que impedeixin conèixer la situació patrimonial i financera de l'entitat.

18. L'exercici de pràctiques dirigides a falsejar la lliure formació dels preus en el mercat de producció.

19. La denegació injustificada d'accés a la xarxa de transport o de distribució.

20. Les infraccions greus quan durant els tres anys anteriors a la seva comissió hagi estat imposada a l'infractor una sanció ferma pel mateix tipus d'infracció.

21. L'incompliment reiterat dels índexs objectius de qualitat del servei i la no-elaboració dels plans de millora de la qualitat del servei que s'estableixen a l'article 48.2 d'aquesta Llei.

Article 61. *Infraccions greus.*

Són infraccions greus les conductes tipificades a l'article anterior quan, per les circumstàncies concurrents, no es puguin qualificar de molt greus i, en particular:

1. La negativa ocasional i aïllada a facilitar a l'Administració o a la Comissió Nacional del Sistema Elèctric la informació que es reclami d'acord amb el que preveu aquesta Llei.

2. L'incompliment de les mesures de seguretat, encara que no suposin un perill manifest per a persones o béns.

3. El retard injustificat en el començament de la prestació del servei a nous usuaris.

4. L'incompliment de les instruccions relatives a l'ampliació, millora i adaptació de les xarxes i instal·lacions elèctriques, per a la prestació adequada del servei i la continuïtat del subministrament, impartides per l'Administració competent.

5. L'incompliment reiterat en el consum de l'energia elèctrica demanada a l'operador del mercat pels consumidors qualificats, distribuïdors i comercialitzadors.

6. L'aplicació irregular de les tarifes autoritzades, de manera que es produeixi una alteració en el preu superior al 5 per 100 i inferior al 15 per 100.

7. Qualsevol altra actuació en el subministrament o consum d'energia elèctrica, que impliqui una alteració percentual de la realitat del que s'ha subministrat o consumit superior al 10 per 100.

8. La incorporació d'energia al sistema, per part dels productors acollits al règim especial, de manera diferent a la que preveu l'article 30.2.a) d'aquesta Llei.

9. La no-presentació d'ofertes a l'operador del mercat per les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que estiguin obligades a fer-ho d'acord amb aquesta Llei sense que hi hagi la confirmació de l'operador del sistema.

10. Que l'operador del mercat incorri en retards injustificats en la seva funció de cassació d'ofertes o de liquidació.

11. Que l'operador del mercat incorri en retards injustificats en la comunicació dels resultats de la liquidació o dels deures d'informació sobre l'evolució del mercat.

12. Qualsevol actuació per part de l'operador del sistema a l'hora de determinar l'ordre d'entrada efectiva en funcionament de les instal·lacions de producció d'energia elèctrica, que impliqui una alteració injustificada del resultat de la cassació d'ofertes.

13. La denegació o confirmació de l'autorització a què es refereix l'article 34.2.f) sense que hi hagi la justificació suficient.

14. La falta de comunicació puntual per part de l'operador del sistema a l'operador del mercat de les dades rellevants per a la liquidació.

15. L'incompliment dels índexs de qualitat del servei que s'estableixen a l'article 48.2 d'aquesta Llei.

Article 62. *Infraccions lleus.*

Constitueixen infraccions lleus les infraccions de preceptes d'observança obligada compreses en aquesta Llei i en les seves normes de desplegament que no constitueixin una infracció greu o molt greu, de conformitat amb el que disposen els dos articles anteriors.

Article 63. *Determinació de les sancions.*

Per a la determinació de les corresponents sancions s'han de tenir en compte les circumstàncies següents:

1. El perill resultant de la infracció per a la vida i salut de les persones, la seguretat de les coses i el medi ambient.
2. La importància del dany o deteriorament causat.
3. Els perjudicis produïts en la continuïtat i regularitat del subministrament.
4. El grau de participació en l'acció o omissió tipificada com a infracció i el benefici que se n'obté.
5. La intencionalitat en la comissió de la infracció i la reiteració en aquesta.
6. La reincidència per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució ferma.

Article 64. *Sancions.*

1. Les infraccions tipificades als articles anteriors se sancionen:

Les infraccions molt greus, amb una multa de fins a 500.000.000 de pessetes.

Les infraccions greus, amb una multa de fins a 100.000.000 de pessetes.

Les lleus, amb una multa de fins a 10.000.000 de pessetes.

2. Quan a conseqüència de la infracció s'obtingui un benefici quantificable, la multa pot ser de fins al doble del benefici obtingut.

3. La quantia de les sancions es gradua atenent criteris de proporcionalitat i les circumstàncies especificades a l'article anterior.

4. Si prossegueix la conducta infractora una vegada transcorregut el lapse suficient per al seu cessament, es poden imposar noves multes, amb la instrucció prèvia dels corresponents procediments sancionadors.

5. La comissió d'una infracció molt greu pot comportar la revocació o suspensió de l'autorització administrativa i la conseqüent inhabilitació temporal per operar en el mercat per un període màxim d'un any. La revocació o suspensió de les autoritzacions l'ha d'acordar, en tot cas, l'autoritat competent per atorgar-les.

A aquest efecte, l'Administració actuant ha de posar els fets en coneixement de la competent.

Article 65. *Procediment sancionador.*

El procediment per a la imposició de sancions s'ha d'ajustar als principis dels articles 127 a 138 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i al que disposa el Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost, o la norma autonòmica corresponent, sense perjudici que s'estableixin per reglament especialitats de

procediment per a la imposició de sancions que preveu aquesta Llei.

Article 66. *Competència per imposar sancions.*

1. En l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, les sancions molt greus les imposa el Consell de Ministres i les greus el ministre d'Indústria i Energia. La imposició de les sancions lleus correspon al director general de l'Energia.

2. En l'àmbit de les comunitats autònomes, cal atènyer-se al que prevegi la seva pròpia normativa.

Article 67. *Prescripció.*

Les infraccions molt greus que preveu aquest capítol prescriuen al cap de quatre anys de la seva comissió; les greus, al cap de tres anys, i les lleus, al cap de l'any.

Les sancions imposades per faltes molt greus prescriuen al cap de quatre anys; les imposades per faltes greus, al cap de tres anys, i les imposades per faltes lleus, al cap de l'any.

Disposició addicional primera. *Intervenció administrativa d'empreses elèctriques.*

1. Quan l'incompliment de les obligacions de les empreses que realitzen les activitats i funcions que regula aquesta Llei pugui afectar la continuïtat i seguretat del subministrament elèctric, i a fi de garantir-ne el manteniment, el Govern pot acordar la intervenció de la corresponent empresa d'acord amb el que preveu l'article 128.2 de la Constitució, i ha d'adoptar les mesures oportunes per a això.

A aquests efectes són causes d'intervenció d'una empresa les següents:

- a) La suspensió de pagaments o fallida de l'empresa.
- b) La gestió irregular de l'activitat quan li sigui imputable i pugui donar lloc a la seva paralització amb interrupció del subministrament als usuaris.
- c) La greu i reiterada falta de manteniment adequat de les instal·lacions que posi en perill la seva seguretat.

2. En els supòsits anteriors, si les empreses que duen a terme activitats i funcions elèctriques ho fan exclusivament mitjançant instal·lacions l'autorització de les quals sigui competència d'una comunitat autònoma, aquesta n'ha d'acordar la intervenció.

Disposició addicional segona. *Ocupació del domini públic marítim terrestre per a línies aèries d'alta tensió.*

Als efectes del que preveu l'article 32 de la Llei 22/1988, de 28 de juliol, de costes, excepcionalment i per raons d'utilitat pública degudament acreditades, el Consell de Ministres, a proposta conjunta dels ministeris de Foment, de Medi Ambient i d'Indústria i Energia, prenent en consideració els valors mediambientals i paisatgístics, pot autoritzar l'estesa aèria de línies elèctriques d'alta tensió en el domini públic marítimoterrestre, sempre que no es localitzin en trams de costa que constitueixin platja o altres àmbits d'especial protecció.

Disposició addicional tercera. *Efectes de la falta de resolució expressa.*

Les sol·licituds de resolucions administratives que s'hagin de dictar de conformitat amb el que disposen aquesta Llei i la legislació específica en matèria nuclear es poden entendre desestimades, si no recau una resolució expressa en el termini que s'estableixi a aquest efecte en les seves disposicions de desplegament.

Disposició addicional quarta. *Modificació dels articles 2 i 57 de la Llei d'energia nuclear.*

1. L'apartat 9 de l'article 2 de la Llei 25/1964, de 29 d'abril, reguladora de l'energia nuclear, queda redactat de la manera següent:

«Article 2. *Definicions.*

9. "Residu radioactiu" és qualsevol material o producte de rebuig, per al qual no és previst cap ús, que conté radionúclids o està contaminat amb radionúclids en concentracions o nivells d'activitat superiors als establerts pel Ministeri d'Indústria i Energia, amb l'informe previ del Consell de Seguretat Nuclear.»

2. El primer paràgraf de l'article 57 de la Llei 25/1964, de 29 d'abril, sobre energia nuclear, queda redactat de la manera següent:

«En el cas d'instal·lacions nuclears, la cobertura exigible, d'acord amb l'article 55 d'aquesta Llei, és de 25.000 milions de pessetes. No obstant això, el Ministeri d'Indústria i Energia pot imposar un altre límit, no inferior a 1.000 milions de pessetes, quan es tracti de transports de substàncies nuclears o de qualsevol altra activitat, el risc de la qual, segons el parer del Consell de Seguretat Nuclear, no requereixi una cobertura superior. Aquestes xifres les ha d'elevat el Govern, a proposta del Ministeri d'Indústria i Energia, quan els compromisos internacionals acceptats per l'Estat espanyol ho facin necessari o quan el transcurs del temps o la variació de l'índex de preus al consum ho imposin per mantenir el mateix nivell de cobertura.»

Disposició addicional cinquena. *Modificació del capítol XIV de la Llei d'energia nuclear.*

El capítol XIV de la Llei 25/1964, de 29 d'abril, reguladora de l'energia nuclear, queda redactat de la manera següent:

«CAPÍTOL XIV

De les infraccions i sancions en matèria nuclear

Article 91.

Sense perjudici de les responsabilitats civils i penals o d'un altre ordre en què puguin incórrer les empreses que realitzin activitats regulades en aquesta Llei, són infraccions administratives les accions i omissions que suposin l'incompliment o inobservança del que disposen aquesta, la Llei 15/1980, de 22 d'abril, de creació del Consell de Seguretat Nuclear, i les disposicions que les despleguen.

a) Són infraccions molt greus:

1. Realitzar, sense obtenir l'autorització preceptiva, qualsevol activitat que la requereixi, d'acord amb aquesta Llei o amb les seves normes de desplegament.

2. Continuar realitzant una activitat quan l'autorització corresponent estigui suspesa o caducada, o no paralitzar o suspendre de manera immediata, a requeriment del Consell de Seguretat Nuclear, el funcionament de la instal·lació quan hi hagi la probabilitat de risc greu per a la vida i salut de les persones o seguretat de les coses.

3. Exercir qualsevol activitat regulada en aquesta Llei sense tenir coberta la responsabilitat civil pels danys que aquesta pugui causar en la forma i amb els límits legalment o reglamentàriament previstos, llevat del que fa referència a instal·lacions radioactives de segona i tercera categories.

4. L'incompliment dels termes, requisits, obligacions, límits, condicions o prohibicions imposats

en les autoritzacions i llicències o en els documents oficials d'explotació quan aquest incompliment impliqui un risc greu per a la vida i la salut de les persones, i la seguretat de les coses.

5. La negativa absoluta, la resistència reiterada a prestar col·laboració o l'obstrucció voluntària greu de les funcions d'inspecció i control que corresponen al Consell de Seguretat Nuclear.

6. L'ocultació deliberada d'informació rellevant, o el seu subministrament fals, a l'Administració o al Consell de Seguretat Nuclear, quan aquest comportament impliqui un risc greu per a les persones o les coses.

7. La inaplicació de les mesures tècniques o administratives que amb caràcter general o particular s'imposin a una activitat, l'incompliment dels terminis assenyalats per a la seva posada en pràctica i l'omissió dels requeriments o mesures correctores necessàries per al compliment dels preceptes legals o reglamentaris quan en tots els casos es produeixi un greu risc per a la vida i la salut de les persones, i la seguretat de les coses.

8. L'incompliment o demora injustificats de les notificacions obligades en supòsits d'emergència, que comportin un risc greu per a persones o béns.

9. La manipulació, trasllat o disposició en qualsevol forma, de substàncies radioactives o equips productors de radiacions ionitzants intervinguts.

b) Són infraccions greus:

1. L'incompliment dels preceptes legals o reglamentaris aplicables o dels termes i condicions de les autoritzacions o documents oficials d'explotació, quan no constitueixi una falta molt greu, llevat dels d'escassa transcendència.

2. L'omissió de les mesures correctores necessàries per al compliment dels preceptes legals o dels termes i condicions de les autoritzacions, així com la inaplicació de les mesures tècniques o administratives que amb caràcter general o particular es puguin imposar a una activitat, o l'incompliment dels terminis assenyalats per a la seva posada en pràctica, quan cap dels casos constitueixi una falta molt greu.

3. Tenir en funcionament instal·lacions radioactives que requereixin la pertinent declaració sense que aquesta hagi estat formulada.

4. La falta de comunicació a l'autoritat que va concedir l'autorització o al Consell de Seguretat Nuclear dels incompliments temporals dels termes i condicions d'aquella.

5. El funcionament de les instal·lacions radioactives de segona i tercera categories, sense tenir coberta la responsabilitat civil pels danys que aquestes puguin causar en la forma i límits legalment o reglamentàriament previstos.

6. L'ocultació d'informació, o el seu subministrament fals, a l'Administració o al Consell de Seguretat Nuclear, quan no constitueixi una falta molt greu o lleu.

7. Impedir, obstaculitzar o endarrerir les actuacions inspectores amb accions o omissions, sempre que aquest comportament no hagi de ser qualificat com a falta molt greu o lleu.

8. L'incompliment o demora injustificats de les notificacions obligades en supòsits d'emergència, sempre que no comportin un risc greu per a persones o béns.

c) Són infraccions lleus:

1. El retard en el compliment de les mesures administratives que no constitueixi una falta greu o molt greu.

2. La falta d'informació a les autoritats que van concedir les autoritzacions o llicències i al Consell de Seguretat Nuclear, o el seu enviament incomplet, inexacte, erroni, o amb retard, que dificulti el control oportú de les instal·lacions o activitats, quan no constitueixin una altra infracció i no tinguin una transcendència greu.

3. No facilitar les actuacions inspectores, quan es tracti d'un mer retard en el compliment de les obligacions d'informació, comunicació o compareixença.

4. Les comeses per simple negligència, sempre que el risc derivat sigui d'escassa importància.

5. Les simples irregularitats o qualsevol incompliment merament formal dels preceptes legals o reglamentaris quan així mateix tinguin escassa transcendència.

Article 92. *Qualificació de les infraccions.*

Per a la qualificació de les infraccions s'han de tenir en compte les circumstàncies següents:

1. El perill resultant de la infracció per a la vida i la salut de les persones, la seguretat de les coses i el medi ambient.

2. La importància del dany o deteriorament causat a persones i coses.

3. El grau de participació i benefici obtingut.

4. L'incompliment de les advertències prèvies o requeriments de les autoritats competents.

5. La intencionalitat o negligència en la comissió de la infracció i la reiteració.

6. El frau i la connivència en la seva execució.

7. La diligència en la identificació de la infracció i en la informació als organismes competents, sempre que s'adoptin les mesures correctores oportunes.

8. La reincidència per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució ferma.

Article 93.

1. Si es tracta d'instal·lacions nuclears i de les radioactives de primera categoria, les infraccions en matèria d'energia nuclear se sancionen:

a) Les infraccions molt greus, amb una multa de fins a 500.000.000 de pessetes.

b) Les infraccions greus, amb una multa de fins a 100.000.000 de pessetes.

c) Les infraccions lleus, amb una multa de fins a 10.000.000 de pessetes.

2. Les infraccions molt greus i greus poden donar lloc, conjuntament amb les multes previstes, a la revocació o suspensió temporal dels permisos, llicències o autoritzacions.

La quantia de les sancions es gradua atenent els criteris de proporcionalitat i les circumstàncies específiques a l'article anterior.

Les multes es poden reiterar en el temps fins que cessi la conducta infractora.

3. Quan es tracti d'instal·lacions radioactives de segona i tercera categories, les sancions econòmiques de multa es redueixen en el seu grau màxim a la meitat de les assenyalades anteriorment.

Article 94.

1. El procediment per a la imposició de les sancions s'ha d'ajustar als principis del procediment dels articles 127 a 138 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, i al que disposa el Reial decret 1398/1993, de 4 d'agost.

2. El Consell de Seguretat Nuclear ha de proposar la iniciació del corresponent expedient sanciona-

dor respecte dels fets que puguin ser constitutius d'infracció en matèria de seguretat nuclear i protecció radiològica, i ha de posar en coneixement de l'òrgan al qual correspongui incoar l'expedient tant la infracció apreciada com els aspectes rellevants per a la seva valoració i ha d'emetre els informes que siguin necessaris per a la qualificació adequada dels fets objecte de l'expedient.

3. En l'àmbit de l'Administració de l'Estat, les sancions per infraccions molt greus comeses per titulars d'instal·lacions nuclears o radioactives de primera categoria les imposa el Consell de Ministres i les greus el ministre d'Indústria i Energia. La imposició de les sancions lleus correspon al director general de l'Energia.

Quan es tracti de sancions per infraccions comeses pels titulars d'instal·lacions radioactives de segona i tercera categories, aquestes les imposa el ministre d'Indústria i Energia si constitueixen faltes molt greus, i el director general de l'Energia en els supòsits de faltes greus o lleus.

En l'àmbit de les comunitats autònomes, cal atènyer-se al que prevegi la seva pròpia normativa.

4. En tot el que no s'oposi als tipus de sancions que descriuen els articles precedents i sigui complementari d'aquests, s'ha de mantenir en vigor el règim de les infraccions i sancions vigents en matèria de protecció sanitària contra radiacions ionitzants i d'instal·lació i utilització d'aparells de raigs X amb fins diagnòstics.

5. En cap cas no s'imposen diverses sancions per un mateix fet, encara que sí que es poden exigir altres responsabilitats que es dedueixin d'altres fets o infraccions que concorrin.

Article 95.

Les infraccions a què es refereix aquesta Llei prescriuen: les molt greus, al cap de cinc anys; les greus, al cap de tres anys, i les lleus, al cap de l'any. El termini de la prescripció comença a córrer des del dia en què s'ha comès la infracció. La prescripció s'interromp des del moment en què el procediment es dirigeix contra el presumpte infractor, amb coneixement de l'interessat.

Les sancions prescriuen: les imposades per faltes molt greus, al cap de cinc anys; les imposades per faltes greus, al cap de tres anys, i les imposades per faltes lleus, al cap de l'any. El temps de prescripció comença a córrer des de la data en què la resolució sancionadora sigui ferma, i s'interromp la prescripció per la iniciació, amb el coneixement de l'interessat, del procediment corresponent.»

Disposició addicional sisena. *Fons per al finançament del segon cicle del combustible nuclear.*

Les quantitats ingressades per tarifa, peatges o preus, així com els rendiments financers generats per aquestes, destinades a fer front als costos dels treballs corresponents a la segona part del cicle del combustible nuclear i gestió de residus radioactius produïts pel sector elèctric, s'han de destinar a dotar una provisió, i aquesta dotació té la consideració de partida deduïble en l'impost sobre societats.

El mateix tractament és aplicable a altres formes de finançament dels costos de gestió dels residus radioactius.

Les quantitats recollides en la provisió només es poden invertir en despeses, treballs, projectes i immobilitzacions derivats d'actuacions previstes en el Pla general de residus radioactius aprovat pel Govern.

Les quantitats destinades a dotar la provisió a què es refereix aquesta disposició tenen la consideració de cost

de diversificació i seguretat de proveïment als efectes del que preveu l'article 16.6 d'aquesta Llei.

Disposició addicional setena. *Paralització de centrals nuclears en moratòria.*

Es declara vigent la disposició addicional vuitena de la Llei 40/1994, de 30 de desembre, d'ordenació del sistema elèctric nacional, el text de la qual s'actualitza i passa a ser el següent:

1. Es declara la paralització definitiva dels projectes de construcció de les centrals nuclears de Lemóniz, Valdecaballeros i unitat II de Trillo i l'extinció de les autoritzacions concedides.

2. Els titulars dels projectes de construcció que es paralitzen han de percebre, en els termes que preveu aquesta disposició, una compensació per les inversions realitzades en aquests i el cost del seu finançament mitjançant l'afectació a aquest efecte d'un percentatge de la facturació per venda d'energia elèctrica als usuaris.

La compensació s'ha de satisfer plenament en un termini màxim de vint-i-cinc anys, comptats a partir del 20 de gener de 1995.

El Ministeri d'Indústria i Energia a d'establir el procediment de càlcul de l'anualitat necessària per satisfer la compensació i, en conseqüència, de l'import pendent de compensació, que s'ha de determinar amb efectes del 31 de desembre de cada any, per projectes i titulars.

La determinació dels interessos associats a la compensació ha d'atènyer el tipus d'interès sobre dipòsits interbancaris en pessetes més un diferencial del 0,30.

Si, d'acord amb el que estableix l'apartat 7, els titulars dels projectes de construcció paralitzats cedeixen a tercers el dret a percebre la compensació o part d'aquesta, els diferents tipus d'interès aplicables a la part cedida s'han de determinar atenent el tipus d'interès sobre dipòsits interbancaris en pessetes més un diferencial de fins al 0,50. S'han d'establir per reglament els supòsits en què les condicions de cessió es poden fer a un tipus d'interès de caràcter fix, determinat atenent els de les emissions realitzades per l'Estat més un diferencial màxim del 0,50 que permetin la plena satisfacció dels imports pendents de compensació referenciats a un tipus fix dins el termini màxim previst. En tot cas, les condicions de cada cessió, inclòs l'interès aplicable a aquesta, han de ser autoritzades mitjançant un acord del Govern.

3. Com a valor base per a aquesta compensació, amb data de 20 de gener de 1995 s'estableix el de 340.054.000.000 de pessetes per a la central nuclear de Valdecaballeros, 378.238.000.000 de pessetes per a la central nuclear de Lemóniz i 11.017.000.000 de pessetes per a la unitat II de la central nuclear de Trillo.

La distribució de la compensació corresponent a cadascun dels projectes entre els seus titulars s'ha de portar a terme en la quantia i forma que aquests acordin. Els acords adoptats a aquest efecte s'han de sotmetre a l'aprovació del Ministeri d'Indústria i Energia.

Aquest valor base el pot modificar, quan sigui necessari, el Ministeri d'Indústria i Energia per tenir en compte les desinversions originades per les vendes dels equips realitzades després d'aquesta data i les despeses derivades dels programes de manteniment, desmantellament i tancament d'instal·lacions que consideri i aprovi el dit Ministeri.

Les desinversions les ha d'autoritzar el Ministeri d'Indústria i Energia. Els propietaris de les instal·lacions han de realitzar, mitjançant procediments que garanteixin la lliure concurrència i condicions de venda adequades, les desinversions que determini el dit Ministeri.

Igualment, el Ministeri d'Indústria i Energia ha de tenir en compte el valor de l'alienació dels terrenys o emplaçaments de les instal·lacions per calcular l'import pendent de

compensació. En el cas d'inici d'explotació per part dels seus titulars, aquest valor és el de mercat degudament acreditat i autoritzat pel Ministeri d'Indústria i Energia.

4. L'import anual que representi la compensació que preveu aquesta disposició ha d'assolir almenys la quantitat de 69.000.000.000 de pessetes el 1994. Aquest import mínim s'incrementa cada any un 2 per 100, fins a la satisfacció íntegra de la quantitat total a compensar.

L'import resultant de l'aplicació del percentatge de la facturació a què es refereix l'apartat 5 i les quantitats mínimes considerades al paràgraf anterior s'han d'imputar a cadascuna de les instal·lacions els projectes de construcció de les quals han estat paralitzats definitivament d'acord amb el que preveu l'apartat 1 d'aquesta disposició i d'acord amb els valors base i la forma de càlcul que estableix l'apartat 3 anterior.

En el supòsit que els imports esmentats al paràgraf anterior siguin, en algun cas, insuficients per satisfer els interessos reconeguts associats a la compensació als que s'esmenten als paràgrafs tercer i quart de l'apartat 3 d'aquesta disposició, la compensació per al corresponent titular ha d'assolir el dit any els interessos esmentats.

En cap cas, els titulars dels drets de compensació no han de percebre un import superior al que els correspongui dels valors que estableix l'apartat 3 d'aquesta disposició i els interessos que siguin procedents de conformitat amb el que estableix l'apartat 2 d'aquesta disposició.

5. El percentatge de facturació per venda d'energia elèctrica afecte a la compensació, que als efectes de l'article 16.6 d'aquesta Llei té el caràcter de cost per diversificació i seguretat de proveïment, el determina el Govern i és, com a màxim, el 3,54 per 100.

La recaptació i distribució d'aquest percentatge s'ha de portar a terme en la forma que preveu l'article 19 d'aquesta Llei. La Comissió Nacional del Sistema Elèctric ha d'adoptar en el procediment de liquidació les mesures necessàries perquè els perceptors de la compensació rebin la quantitat que els correspongui cada any abans del 31 de març de l'any següent.

6. En el supòsit que es produeixin canvis en el règim econòmic o qualsevol altra circumstància que afecti negativament l'import que defineix l'apartat 5 o la percepció per part dels titulars dels drets de compensació dels imports establerts als paràgrafs primer i tercer de l'apartat 4, l'Estat ha de prendre les mesures necessàries per a l'efectivitat del que disposen els apartats esmentats i la satisfacció en el termini màxim de vint-i-cinc anys esmentat al paràgraf segon de l'apartat 2 d'aquesta disposició addicional.

7. Els titulars dels projectes de construcció a què fa referència l'apartat 1 d'aquesta disposició poden cedir a tercers, sense compromís o pacte de recompra explícit o implícit, el dret de compensació que reconeix aquesta Llei.

En particular, aquests drets es poden cedir, totalment o parcialment en un o diversos cops, a fons oberts que es denominen «fons de titulització d'actius resultants de la moratòria nuclear», dels que preveu la disposició addicional cinquena de la Llei 3/1994, de 14 d'abril, per la qual s'adapta la legislació espanyola en matèria d'entitats de crèdit a la Segona Directiva de coordinació bancària i s'introdueixen altres modificacions relatives al sistema financer. A la titulització mitjançant aquests fons és aplicable el número 3 de la disposició addicional cinquena de la Llei 3/1994, de 14 d'abril, i el règim que preveuen els articles 5 i 6 de la Llei 19/1992, de 7 de juliol, per als fons de titulització hipotecària, en tot el que no sigui estrictament específic de les participacions hipotecàries, amb les particularitats següents:

a) L'actiu dels fons està integrat pels drets a la compensació que se'ls cedeixin i els rendiments produïts per

aquests i el seu passiu pels valors que successivament s'emetin i, en general, per finançament de qualsevol altre tipus.

b) No és aplicable a aquests fons el que disposen el punt 2n del nombre 2 i el paràgraf segon del número 6 de l'article 5 de la Llei 19/1992, de 7 de juliol.

c) El règim fiscal d'aquests fons és el que descriu el número 10 de l'article 5 de la Llei 19/1992, de 7 de juliol, per als fons de titulització hipotecària i les societats gestores d'aquests.

L'administració d'aquests fons per part de les societats gestores queda exempta de l'impost sobre el valor afegit.

Els fons de titulització d'actius resultants de la moratòria nuclear poden dotar lliurement, en cada exercici, l'import que correspongui a l'amortització dels drets de compensació que figurin en el seu actiu.

d) Quan els valors emesos amb càrrec a fons de titulització d'actius resultants de la moratòria nuclear estiguin dirigits a inversors institucionals, com ara fons de pensions, institucions d'inversió col·lectiva, o entitats asseguradores, o a entitats de crèdit o a societats de valors que realitzin habitualment i professionalment inversions en valors, que assumeixin el compromís de no transmetre posteriorment els valors a altres subjectes diferents dels esmentats, o quan els valors hagin de ser col·locats entre inversors no residents i no es comercialitzin en territori nacional, no és obligatòria la seva avaluació per part d'una entitat qualificadora, la seva representació mitjançant anotacions en compte, ni la seva admissió en un mercat secundari organitzat espanyol.

e) El negoci de cessió o constitució de garanties sobre els drets de compensació només pot ser impugnat a l'empara del paràgraf segon de l'article 878 del Codi de comerç, mitjançant una acció exercida pels síndics de la fallida, en què es demostrï l'existència de frau en la cessió o constitució de gravamen, i en tot cas queda de banda el tercer que no hagi estat còmplice d'aquell.

En cas de fallida, suspensió de pagaments o situacions similars de l'entitat cedent dels drets de compensació de la moratòria nuclear o de qualsevol altra que s'ocupi de la gestió de cobrament de les quantitats afectes a aquests drets, les entitats cessionàries dels drets de compensació gaudeixen de dret absolut de separació en els termes que preveuen els articles 908 i 909 del Codi de comerç.

f) Les societats gestores de fons de titulització hipotecària poden ampliar el seu objecte social i àmbit d'activitats a l'efecte de poder administrar i representar fons de titulització d'actius resultants de la moratòria nuclear, i, amb aquesta finalitat, poden substituir la seva denominació legal actual per la de «societats gestores de fons de titulització». A més, es poden constituir altres societats per a la gestió dels fons de titulització d'actius resultants de la moratòria nuclear en els termes que es determinin per reglament.

8. La paralització produeix els efectes previstos a la legislació fiscal per a la terminació o posada en marxa dels projectes corresponents.

9. Si en virtut de les normes aplicables per a la determinació de la base imposable en l'impost sobre societats, aquesta resulta negativa com a conseqüència de la paralització acordada en aquesta disposició, el seu import es pot compensar en un període que no ha d'excedir els deu anys, comptats a partir de l'exercici fiscal en què aquesta base imposable va resultar negativa.

10. L'amortització corresponent als actius afectes als projectes la construcció dels quals es paralitza definitivament s'ha de fer com a màxim en el termini de deu anys a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició addicional vuitena. *Modificació de la Llei de creació del Consell de Seguretat Nuclear.*

1. Es modifica la lletra d) de l'article 2 de la Llei 15/1980, de 22 d'abril, de creació del Consell de Seguretat Nuclear, que queda redactat en els termes següents:

«d) Portar a terme la inspecció i control de les instal·lacions nuclears i radioactives durant el seu funcionament, per tal d'assegurar el compliment de totes les normes i condicionaments establerts, tant de tipus general com els particulars de cada instal·lació, amb autoritat per suspendre'n el funcionament per raons de seguretat. Així mateix, de conformitat amb el que preveu l'article 94 de la Llei 25/1964, de 29 d'abril, sobre energia nuclear, el Consell de Seguretat Nuclear, un cop iniciat un procediment sancionador en matèria de seguretat nuclear i protecció radiològica, ha d'emetre, amb caràcter preceptiu, un informe en el termini de dos mesos, per a la qualificació adequada dels fets objecte de procediment.»

Aquest informe s'ha d'emetre quan la iniciació ho sigui a instància d'un altre organisme, o en el supòsit que s'hagi incoat com a conseqüència d'una petició raonada del mateix Consell de Seguretat Nuclear i constin en el procediment unes altres dades a més de les comunicades per l'ens esmentat.»

2. Es modifica l'article 10 de la Llei 15/1980, de 22 d'abril, de creació del Consell de Seguretat Nuclear, i s'hi afegeixen els apartats següents:

«3.m) Els serveis d'inspecció i control que sigui necessari realitzar per garantir al màxim l'explotació i funcionament adequats, així com la seguretat de les instal·lacions nuclears de fabricació de combustible i la seva fabricació adequada.»

«5.m) Els serveis d'inspecció i control ressenyats a l'apartat m) del número 3 d'aquest article queden gravats amb la quota única mensual resultant d'aplicar el tipus del 0,8 per 100 al valor de la facturació per vendes d'elements combustibles fabricats en la instal·lació.»

El tribut es merita mensualment i l'ha d'autoliquidar el subjecte passiu durant el mes següent a cada mes vençut.»

Disposició addicional novena. *Societats cooperatives.*

Les societats cooperatives de consumidors i usuaris poden realitzar, en els termes que resultin de les lleis que les regulen, les activitats de distribució, d'acord amb aquesta Llei i les disposicions que la despleguin.

Aquestes societats cooperatives han d'ajustar la seva comptabilitat al que disposa l'article 20.1 i les seves activitats al que disposa l'article 14 d'aquesta Llei.

Disposició addicional desena. *Legislació especial en matèria d'energia nuclear.*

Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica a les quals sigui aplicable la legislació especial en matèria d'energia nuclear es regeixen per aquesta legislació a més de pel que disposa aquesta Llei.

Disposició addicional onzena. *Actualització de sancions.*

El Govern, mitjançant un reial decret, ha de procedir periòdicament a l'actualització de l'import de les sancions que preveuen el títol X d'aquesta Llei i el capítol XIV de la Llei 25/1964, de 29 d'abril, modificat per la disposició addi-

cional sisena d'aquesta Llei, tenint en compte la variació dels índexs de preus al consum.

Disposició addicional dotzena. *Modificació del Reial decret legislatiu 1302/1986.*

1. S'amplia la llista d'obres, instal·lacions i activitats sotmeses a avaluació d'impacte ambiental que conté l'annex I del Reial decret legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'avaluació d'impacte ambiental, amb la inclusió de l'activitat següent:

«Construcció de línies aèries d'energia elèctrica amb una tensió igual o superior a 220 KV i una longitud superior a 15 km.»

2. El que preveu l'apartat anterior no és aplicable als expedients d'autorització de línies aèries d'energia elèctrica amb una tensió igual o superior a 220 KV i una longitud superior a 15 km, iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició addicional tretzena. *Costos d'estoc estratègic del combustible nuclear.*

El Govern pot determinar una quantia que, amb càrrec als ingressos per consum d'energia elèctrica, es destini a finançar els costos associats a l'estoc estratègic de combustible nuclear.

Les quantitats a què es refereix aquesta disposició tenen la consideració de costos de diversificació i seguretat de proveïment als efectes del que preveu aquesta Llei.

Disposició addicional catorzena. *Servituds de pas.*

La servitud de pas d'energia elèctrica, tant aeri com subterrani, a què es refereix l'article 56 d'aquesta Llei, constituïda a favor de la xarxa de transport, distribució i subministrament, inclou les línies i equips de telecomunicació que puguin transcórrer per aquestes, tant si ho són per al servei propi de l'explotació elèctrica com per al servei de telecomunicacions públiques i sense perjudici del preu just que, si s'escau, pugui correspondre, si aquesta servitud s'agreuja.

Igualment, les autoritzacions existents a què fa referència l'article 54.2 d'aquesta Llei inclouen les línies i equips de telecomunicació que puguin transcórrer per aquestes, amb el mateix abast objectiu i autonomia que resulten del paràgraf anterior.

Disposició transitòria primera. *Aplicació de disposicions anteriors.*

Mentre no es dictin les normes de desplegament d'aquesta Llei que siguin necessàries per a la posada en pràctica d'algun dels seus preceptes, es continuen aplicant les corresponents disposicions en vigor en matèria d'energia elèctrica.

Disposició transitòria segona. *Efecte d'autoritzacions anteriors.*

1. Els que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei siguin titulars d'instal·lacions autoritzades poden continuar en l'exercici de les seves activitats dins els termes de l'autorització. Aquestes autoritzacions s'entenen transferides a les societats que s'hagin de constituir al seu moment, d'acord amb la disposició transitòria cinquena, o d'acord amb l'exigència d'adoptar la forma de societat mercantil, que conté l'article 9.1, apartat g), per als distribuïdors.

2. Els expedients d'autorització d'instal·lacions elèctriques iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei s'han de tramitar fins a la seva resolució de conformitat amb la legislació anterior.

Disposició transitòria tercera. *Renovació de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric.*

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei l'actual Comissió del Sistema Elèctric passa a denominar-se Comissió Nacional del Sistema Elèctric, i assumeix les competències que aquesta Llei atribueix a aquesta última. Els membres de l'actual Comissió Nacional ho continuen sent de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric fins al final del període de cinc anys per al qual van ser nomenats.

Transcorregut el període esmentat al paràgraf anterior, s'ha de procedir a la designació dels nous membres del Consell d'Administració de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric. En el període de tres mesos des de la seva designació, s'ha de fer un sorteig entre la totalitat dels membres del Consell d'Administració de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric per determinar la primera renovació, d'acord amb el que preveu l'apartat 3 de l'article 6 d'aquesta Llei.

Disposició transitòria quarta. *Carbó autòcton.*

El Govern pot establir els incentius necessaris per aconseguir que els titulars d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica consumeixin carbó autòcton en quantitats que cobreixin les fixades anualment com a objectiu pel Ministeri d'Indústria i Energia. Aquest objectiu ha de respectar, en tot cas, a partir de l'any 2004, el límit a què es refereix l'article 25.1 d'aquesta Llei.

Aquests incentius han d'incorporar, si s'escau, una prima màxima mitjana equivalent a una pesseta per KWH per als grups de producció i en la mesura que hagin consumit efectivament carbó autòcton i per la quantia equivalent al seu consum únicament de carbó autòcton.

Disposició transitòria cinquena. *Separació d'activitats.*

1. L'exigència de separació d'activitats regulades i no regulades mitjançant el seu exercici per part de persones jurídiques diferents establertes a l'article 14 d'aquesta Llei és aplicable a les entitats que en el moment de la seva entrada en vigor realitzin activitats elèctriques de generació i distribució conjuntament, quan el Govern ho disposi mitjançant un reial decret, que és aplicable abans del 31 de desembre de l'any 2000. La Comissió Nacional del Sistema Elèctric ha d'emetre un informe abans del 31 de desembre de 1998 sobre els efectes que es puguin produir en les societats afectades derivades de circumstàncies o compromisos existents en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, així com sobre la incidència de la separació jurídica en el tractament retributiu de les societats, i ha de proposar una data per a la seva efectivitat. En tot cas, entre l'emissió de l'informe de la Comissió Nacional del Sistema Elèctric i la decisió del Govern mitjançant un reial decret prevista, hi ha d'haver un termini mínim d'un any.

Les persones jurídiques que es constitueixin després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, únicament poden obtenir autoritzacions per a la construcció d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica o per actuar com a comercialitzadores si acrediten el compliment de les exigències que es deriven del seu article 14.

2. A les aportacions dels actius afectes a les diferents activitats elèctriques que s'efectuïn en compliment de l'exigència de separació d'activitats que preveu aquesta Llei se'ls ha d'aplicar el règim previst per a les aportacions de branques d'activitat a la Llei 29/1991, de 16 de desembre, modificada per la Llei 43/1995, de 27 de desembre, reguladora de l'impost sobre societats, d'adequació de determinats conceptes impositius a les directives i reglaments de les comunitats europees, encara que es realitzin abans de l'acord del Govern esmentat a l'apartat 1.

Els aranzels de notaris, registradors mercantils i de la propietat corresponents als actes necessaris d'adaptació

a l'exigència de separació d'activitats que imposa aquesta Llei queden reduïts al 10 per 100.

3. Fins que, d'acord amb l'apartat 1 d'aquesta disposició, s'estableixi l'exigència de separació d'activitats, les empreses elèctriques han de procedir a separar comptablement les seves activitats elèctriques regulades.

Les transaccions relatives a producció, intercanvis intracomunitaris i internacionals, transport i distribució amb els diferents subjectes del sistema elèctric s'han d'imputar separatament, i les empreses han d'actuar en els diferents conceptes de generadors i distribuïdors de manera segregada.

Disposició transitòria sisena. Costos de transició a la competència.

Es reconeix l'existència d'uns costos de transició al règim de mercat competitiu, que preveu aquesta Llei, de les societats titulars d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica, que el 31 de desembre de 1997 estiguin incloses en l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1538/1987, d'11 de desembre, sobre determinació de la tarifa de les empreses gestores del servei elèctric, la percepció d'una retribució fixa, expressada en pessetes per KWH, que es calcula, en els termes que s'estableixin per reglament, com la diferència entre els ingressos mitjans obtinguts per aquestes empreses a través de la tarifa elèctrica i la retribució que per a la producció reconeix l'article 16.1 d'aquesta Llei.

Durant un termini màxim de deu anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern pot establir anualment l'import màxim d'aquesta retribució fixa amb la distribució que correspongui. No obstant això, si les condicions del mercat ho fan aconsellable, una vegada complertes les condicions i compromisos que estableix aquesta disposició transitòria, el Govern pot reduir aquest període de deu anys.

Els costos que derivin d'aquesta retribució són repercutits a tots els consumidors d'energia elèctrica com a costos permanents del sistema, en els termes que s'estableixin per reglament i el seu import base global, en valor de 31 de desembre de 1997, mai no pot superar 1.988.561 milions de pessetes, i en aquest import s'inclou el valor actual dels incentius al consum garantit de carbó a què fa referència el paràgraf primer de la disposició transitòria quarta.

Si el cost mitjà de generació a què es refereix l'article 16.1 d'aquesta Llei al llarg del període transitori resulta de mitjana anual superior a 6 pessetes per KWH, aquest excés es dedueix del valor actual esmentat.

Disposició transitòria setena. Inscripció en registres administratius.

Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei estiguin autoritzades han de comunicar al Ministeri d'Indústria i Energia i a l'òrgan competent de la comunitat autònoma, en el termini de tres mesos, les dades a què es refereix l'apartat 4 de l'article 21, a fi de quedar formalment inscrites en el Registre administratiu d'instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

En el mateix termini de tres mesos, els distribuïdors i clients que d'acord amb el que preveu aquesta Llei tinguin la condició de qualificats, han de comunicar al Ministeri d'Indústria i Energia i a l'òrgan competent de la comunitat autònoma les seves dades, en especial les relatives al seu consum, per a la inscripció en el Registre de distribuïdors, comercialitzadors i clients qualificats que preveu l'apartat 4 de l'article 45.

Disposició transitòria vuitena. Primes a la producció per cogeneració i règim econòmic del Reial decret 2366/1994, de 9 de desembre.

1. Les instal·lacions autoritzades en règim especial després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, que produei-

xin electricitat de manera associada a activitats no elèctriques, quan suposin un alt rendiment energètic i la seva potència instal·lada sigui superior a 10 MW i igual o inferior a 25 MW, així com les instal·lacions de cogeneració amb aquesta potència, han de percebre una prima a la producció, que s'ha d'aplicar sobre els preus resultants del sistema d'ofertes.

El Govern, prenent en consideració els elements que s'estableixin per reglament, ha de fixar l'import de les primes, i, en tot cas, ha de valorar el nivell de tensió de lliurament de l'energia, així com els costos d'inversió en què hagin incorregut els titulars de la instal·lació, a l'efecte d'aconseguir unes taxes de rendibilitat raonables amb referència al cost del diner en el mercat de capitals.

Aquesta prima es pot percebre mentre subsisteixi la retribució dels costos de transició a la competència de les empreses productores d'energia elèctrica a què es refereix la disposició transitòria sisena.

2. Les instal·lacions de producció d'energia elèctrica que a l'entrada en vigor d'aquesta Llei estiguin acollides al règim que preveu el Reial decret 2366/1994, de 9 de desembre, sobre producció d'energia elèctrica per instal·lacions hidràuliques, de cogeneració i altres proveïdes per recursos o fonts d'energia renovables, així com aquelles a què es refereix la disposició addicional segona del Reial decret esmentat, mantenen el dit règim, mentre subsisteixi la retribució dels costos de transició a la competència de les empreses productores d'energia elèctrica a què es refereix la disposició transitòria sisena.

A partir de l'any 2000, amb l'acord previ de la Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics i mitjançant una ordre ministerial, es poden modificar els valors que estableix l'article 14 del Reial decret 2366/1994, atenent les variacions que es produeixen en l'estructura de costos del sistema elèctric i en el sistema tarifari.

No obstant això, les instal·lacions de producció a què es refereix aquest apartat poden optar, mitjançant una comunicació expressa a l'operador del mercat, per acollir-se al règim econòmic que els sigui aplicable d'acord amb aquesta Llei.

Disposició transitòria novena. «Red Eléctrica de España, Sociedad Anónima».

1. «Red Eléctrica de España, Sociedad Anónima», exerceix les funcions que aquesta Llei atribueix a l'operador del sistema i al gestor de la xarxa de transport.

L'adequació de les participacions socials al que disposa l'article 34.1 s'ha de fer en el període de sis mesos des de l'entrada en vigor de la Llei, mitjançant la transmissió d'accions o, si s'escau, de drets de subscripció preferent. Dins el termini esmentat s'han de modificar els estatuts socials per introduir la limitació de participació màxima establerta en el dit article.

La limitació de la participació màxima a què es refereix l'article 34.1 no és aplicable a la participació corresponent a la Societat Estatal de Participacions Industrials, que manté una participació en el capital de «Red Eléctrica de España, Sociedad Anónima», d'almenys el 25 per 100 fins al 31 de desembre de l'any 2003, i posteriorment, en tot cas, manté una participació del 10 per 100.

2. La societat mercantil que, d'acord amb l'article 33 d'aquesta Llei, ha d'assumir les funcions de l'operador del mercat és constituïda per «Red Eléctrica de España, Sociedad Anónima», que ha de subscriure aquella part del capital que no sigui atesa per altres accionistes, i en el termini de sis mesos ha de procedir a l'alienació de la participació esmentada.

3. Sense perjudici del que preveu l'article 13.4 d'aquesta Llei, els contractes que tinguin per objecte intercanvis intracomunitaris i internacionals d'energia elèctrica a llarg termini i hagin estat subscrits per «Red Eléctrica de España, Sociedad Anónima» abans de l'entrada

en vigor d'aquesta Llei, mantenen la vigència fins que es produeixi la seva extinció, d'acord amb el període de finalització pactat en el contracte.

L'energia que tingui l'origen en els contractes esmentats es retribueix al preu i en les condicions que aquests prevegin i queda exclosa del sistema d'ofertes.

Disposició transitòria desena. Beneficis de la Llei 82/1980, de 30 de desembre.

Les instal·lacions de producció elèctrica que, de conformitat amb disposicions i resolucions anteriors a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, gaudeixin d'algun dels beneficis que regula la Llei 82/1980, de 30 de desembre, mantenen el seu dret a aquests després de l'entrada en vigor esmentada.

S'han d'establir per reglament les condicions i el procediment d'adaptació d'aquestes instal·lacions al règim de producció en règim especial que regula aquesta Llei.

Disposició transitòria onzena. Règim retributiu especial per a distribuïdors.

Fins a l'any 2007 els distribuïdors que estaven operant abans de l'1 de gener de 1997, als quals no els és aplicable el Reial decret 1538/1987, d'11 de desembre, sobre determinació de la tarifa de les empreses gestores del servei elèctric, es poden acollir al règim tarifari que per a aquests distribuïdors aprovi el Govern, que, en tot cas, ha de garantir una retribució econòmica adequada.

D'acord amb el que estableix l'article 9.3 d'aquesta Llei, els distribuïdors a què es refereix aquesta disposició transitòria poden adquirir energia com a clients qualificats. Aquestes adquisicions suposen la renúncia definitiva en aquesta quantia al règim tarifari que s'estableixi d'acord amb l'apartat anterior.

Aquests distribuïdors han d'adquirir, en tot cas, l'energia elèctrica com a subjectes qualificats, en aquella part del seu consum que excedeixi el realitzat en l'exercici econòmic de 1997, incrementat en el percentatge del seu creixement vegetatiu que es determini per reglament.

Disposició transitòria dotzena. Gestor de la xarxa de distribució.

Mentre no s'estableixi, d'acord amb el que disposa l'article 41.3, la societat o societats distribuïdores, que han d'actuar com a gestor de la xarxa de distribució en cada zona, tenen aquesta consideració els titulars de les xarxes de distribució, que han d'assumir les obligacions que estableix aquesta Llei per al gestor de la xarxa de distribució.

Disposició transitòria tretzena. Consumidors qualificats.

Sense perjudici del que estableix l'article 9.2 d'aquesta Llei, a la seva entrada en vigor, tenen la condició de consumidors qualificats aquells el volum de consum anual dels quals superi els 15 GWh.

En tot cas, tenen la consideració de clients qualificats els titulars d'instal·lacions de transports per ferrocarril, inclòs el ferrocarril metropolità.

A partir de l'1 de gener de l'any 2000, tenen la condició de consumidors qualificats els que consumeixin 9 GWh; a partir de l'1 de gener de l'any 2002, el límit es redueix fins a 5 GWh, i a partir de l'1 de gener de l'any 2004, a 1 GWh.

En tot cas, a partir de l'any 2007 tenen la consideració de consumidors qualificats tots els consumidors d'energia elèctrica.

S'autoritza el Govern a modificar els límits que estableix aquesta disposició si ho recomanen les condicions del mercat.

Disposició transitòria catorzena. Traspàs de funcions de l'Oficina de Compensació d'Energia Elèctrica.

La Comissió Nacional del Sistema Elèctric ha d'assumir les funcions de l'Oficina de Compensació d'Energia Elèctrica (OFICO), en la forma que determini el Govern.

S'ha de regular per reglament el traspàs d'aquestes funcions i dels mitjans necessaris per al seu desenvolupament. Un cop efectuat el traspàs, s'extingeix l'Oficina esmentada.

Disposició transitòria quinzena. Sistemes insulars i extrapeninsulars.

Per a l'activitat de producció d'energia elèctrica que es dugui a terme en els sistemes insulars i extrapeninsulars a què es refereix l'article 12 d'aquesta Llei, s'estableix un període de transició a la competència fins al 31 de desembre de l'any 2000, sempre que aquests es mantinguin aïllats del sistema elèctric peninsular.

Durant aquest període transitori no és exigible la separació jurídica d'activitats; no obstant això, és exigible la separació comptable de les activitats regulades i no regulades a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició transitòria setzena. Pla de foment del règim especial per a les energies renovables.

A fi que per a l'any 2010 les fonts d'energia renovable cobreixin com a mínim el 12 per 100 del total de la demanda energètica d'Espanya, s'estableix un pla de foment de les energies renovables, els objectius del qual s'han de tenir en compte en la fixació de les primes.

Disposició derogatòria única.

Queda derogada la Llei 40/1994, de 30 de desembre, d'ordenació del sistema elèctric nacional, llevat de la disposició addicional vuitena i qualsevol altra norma quan s'oposi al que disposa aquesta Llei.

Disposició final primera. Caràcter de la Llei.

1. Aquesta Llei té caràcter bàsic, d'acord amb el que estableix l'article 149.1.13a i 25a de la Constitució.

2. S'exclouen d'aquest caràcter bàsic les referències als procediments administratius, que els ha de regular l'Administració competent, i que en tot cas s'han d'ajustar al que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

3. Els preceptes del títol IX, relatius a expropiació forçosa i servituds, són d'aplicació general a l'empara del que preveu l'article 149.1.8a i 18a de la Constitució.

4. Les instal·lacions a què es refereix l'article 149.1.22a de la Constitució es regeixen pel que disposen aquesta Llei i les seves disposicions de desplegament.

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 27 de novembre de 1997.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ MARÍA AZNAR LÓPEZ